

Täysistunto

Torstai 25.6.2015 klo 16.00—18.44

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 18.44.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.00—17.58) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.58—18.44).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Muut ilmoitukset

Yleisradion hallintoneuvosto on 23.6.2015 valinnut puheenjohtajakseen edustaja Kimmo Kivelän ja varapuheenjohtajakseen edustaja Kalle Jokisen.

3. Annika Lapintien vapautuspyyntö ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 7/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Annika Lapintie pyytää vapautusta ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä.

Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan huomenna perjantaina 26.6.2015 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat vaalia varten on jätettävä keskuskansliaan viimeistään huomenna perjantaina kello 10.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

4. Anders Adlercreutzin vapautuspyyntö kansliatoimikunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 8/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Anders Adlercreutz pyytää vapautusta kansliatoimikunnan varajäsenyydestä.

Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan huomenna perjantaina 26.6.2015 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat vaalia varten on jätettävä keskuskansliaan viimeistään huomenna perjantaina kello 10.

5. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 5. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen ministerille, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla P-painiketta.

Muistutan sekä kysyjä että vastaajia siitä, että puheenvuorojen enimmäisaika on 1 minuutti.

5.1. Suullinen kysymys Kreikan lainojen leikkaamisesta (Antti Rinne sd)

Suullinen kysymys SKT 6/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys: edustaja Rinne.

Keskustelu

16.02 **Antti Rinne sd:** Arvoisa puhemies! Kreikan osalta tehdään tällä viikolla isoja ratkaisuja. Julkisuudessa on esitetty sitä, että euromaat, Suomi mukaan lukien, hyväksyisivät Kreikan lainojen leikkaamisen. Sosialidemokraatit ovat halunneet turvata suomalaisten veronmaksajien rahat eurokriisin hoidossa, emmekä ole hyväksyneet velkojen yhteisvastuuta. Tämä oli myös Suomen edellisen hallituksen linja.

Iso kysymys on, ratkaistaanko euroalueen ongelmia tulevaisuudessa yhteisvastuun kautta vai ei. Pääministerin sijainen Soini, te olette aikaisemmin vastustanut velkojen leikkausta. Voitteko luvata Suomen kansalle, että Kreikan velkoja ei leikata ja että Suomi ei lipeä yhteisvastuun tielle? Pyydän, että vastaatte suoraan, että jokainen tv-katselija saa selvän vastauksen. Kyse on heidän rahoistaan.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

16.03 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kreikan tilanne on ollut akuutti jo viisi vuotta. Eri hallitusten aikana Suomen johdonmukainen linja, myös silloin kun sosialidemokraatit olivat hallituksessa, on ollut, että velkoja ei leikata. Tämä kanta on tietenkin voimassa tässä, koska se on Suomen linja. Suomen linja on se, että velat maksetaan, sitoumuksista huolehditaan ja asiat hoidetaan sääntöjen mukaisesti. Tämä on hallituksen ehdoton tavoite, ja asia on tätä myöten aivan selvä, että Suomi ei suostu velkojen leikkaamiseen, ja tämä on selvästi myöskin määritelty hallituksessa, tämä yhteinen linja.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.04 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellinen hallitus piti tärkeimpänä, että suomalaisten veronmaksajien asema ja rahat turvataan eurokriisin hoidossa. Suomi ei hyväksynyt velkojen yhteisvastuuta eikä velkojen leikkaamista. Suomi neuvotteli vakuudet turvaamaan suomalaisten rahoja. On hienoa, jos uusi hallitus jatkaa edellisen hallituksen linjalla. Yhteisvastuun tie johtaa euroalueella pahimmillaan holtittomaan taloudenpitoon. Suomen tärkein tehtävä on suomalaisten edun turvaaminen kaikin mahdollisin keinoin. Toistan, koska totesitte tavoitteeksi, vielä varmuuden vuoksi sen kysymyksen: varapääministeri Soini, tuletteko pitämään kaikissa oloissa kiinni siitä linjauksesta, että Suomi ei hyväksy velkojen yhteisvastuuta ja että Kreikan velkoja ei leikata suomalaisten kustannuksella?

16.05 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi edellisten hallitusten aikana sitoutui sekä rahoitusvakaussvähäiseen että vakaussmekanismiin, ja me emme ole, ei tämä hallitus eikä perussuomalainen puolue, mikään Syriza, joka ei sitten pidä huolta niistä kansainvälisistä sitoumuksista, joita joku edellinen hallitus on mahdollisesti antanut ja näitä mekanismeja pääomittanut. Tämä hallituksen linja on selvä: me emme suostu siihen, että velkoja leikataan.

16.06 **Jutta Urpilainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä viime syksynä ennustettiin Kreikalle noin 3 prosentin talouskasvua, mutta valitettavasti paikallisten parlamenttivaalien jälkeen poliittinen epävakaus Kreikassa on lisääntynyt, ja se on vaikuttanut siihen, että Kreikkaan ei tule enää uusia investointeja eivätkä kreikkalaiset halua maksaa veroja, koska he eivät tiedä, minkälaisia poliittisia päätöksiä Kreikassa tehdään.

On aidosti mahdollista, että Kreikka ajautuu maksukyvyttömyyteen: euroryhmässä ei tänään päästä sopuun, ei päästä uusissakaan kokouksissa, ja kun tuo tiistai koittaa, niin ajaututaan tilanteeseen, jossa Kreikka on maksukyvytön. Kysyisinkin hallitukselta ja sen varapääministeri Soinilta: Onko hallitus tehnyt suunnitelmaa tällaisen maksukyvyttömyyden tai B-vaihtoehdon osalta? Ja oletteko valmiita myös tässä B-vaihtoehdossa pitämään kiinni niistä vakuuksista, joita viime vaalikaudella Suomelle neuvoteltiin, jotka tällä hetkellä ovat tilillä, yli 900 miljoonaa euroa?

16.07 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vakuuksista on kahta tulkintaa. Sanonpa sen vain, että toinen kutsuu niitä vakuuksiksi, joku toinen tuottojenvaihtosopimukseksi.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Mutta alkuperäiseen kysymykseen: On erittäin selvä asia, että Kreikassa tilanne on huonontunut sen jälkeen, kun siellä hallitus vaihtui. Talous on sakannut, uskottavuus on mennyt alaspäin ja myöskin kaikinpuolinen kehitys sitä lukuun ottamatta, että jonkinnäköinen perusylittäjä on olemassa.

Kreikan mahdolliseen kriisiytymiseen ja maksukyvyttömyyteen: Se tulee olemaan vakava asia, jos siihen ajaututaan, ja tietysti oikea tapa alun perin, mutta se on nyt jälkivii-sautta. Olisi ollut freedom to fail Islannin mallin mukaan, että jos et pysty hoitamaan velvoitteitasi, niin sitten menet maksukyvyttömyyden kautta konkurssiin, (Puhemies koputtaa) mutta tällä hetkellä se ei ole paras mahdollinen tilanne. (Puhemies koputtaa) Mutta totta kai Suomi pitää kiinni kaikista niistä velvoitteistaan ja myös oikeuksistaan, joita sillä on.

16.08 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ministeri Soinin kanssa siitä samaa mieltä, että alun perinkin kriisi olisi pitänyt hoitaa toisella tapaa, mutta kun Suomi viime vaalikaudella neuvotteli itsellensä vakuudet — te voitte kutsua niitä, ministeri Soini, aivan millä nimellä tahansa — yli 900 miljoonaa euroa kuitenkin on tilillä olemassa rahaa. Sen takia haluan kysyä teiltä uudestaan tuon peruskysymyksen, että jos ajaututaan B-vaihtoehtoon eli Kreikka ajautuu maksukyvyttömäksi, niin onko hallitus valmis tekemään kaikkensa, jotta Suomen vakuudet säilyvät myös siinä tilanteessa ja Suomi sitten tarvittaessa tulevaisuudessa tulee nuo rahat myöskin itsellensä saamaan, jos Kreikka ei omia velvoitteitaan maksa.

16.09 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on tuottojenvaihtosopimus ei Kreikan valtion kanssa vaan kreikkalaisten pankkien kanssa. Silloin kun tämä sopimus tehtiin, niin laittomasti valtiovarainministeri salasi nämä asiakirjat, jotka vasta oikeuden päätöksellä (Hälinää — Välihuutoja — Puhemies koputtaa) — jotka vasta oikeuden päätöksellä — tulivat julkisiksi. On täysin selvää, että eduskunta ja hallitus kokonaisuudessaan ajavat Suomen etua eivätkä suostu velkaleikkauksiin.

16.09 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksella on tässä oikea linja. On todella valitettavaa, että Kreikassa uusi hallitus luopui hyvän hallinnon periaatteista. Me tiedämme, että jos ei valtio pysty keräämään veroja ja tekemään budjettia kattavasti ja vastuullisesti, niin rahat menevät mustaan aukkoon missä tahansa euromaassa ja euroalueen oloissa. Kysyisinkin pääministeriltä: katsotteko, että euroalueella on riittävästi panostettu hyvään hallintoon Kreikan suhteen, jotta siellä päästäisiin uudelleen tälle tielle, jossa valtio voi selvitä veloistaan?

16.10 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tietysti on kreikkalaisten asia, minkälaisen parlamentin he itselleen äänestävät, ja sitä saa, mitä tilaa, myös Kreikassa. Eli kun kreikkalaiset äänestivät itselleen Syrizan hallinnon, niin ikävä kyllä se hallinto ei ole saanut maata vakauden tilaan. Se ei ole saanut talouskasvua liikkeelle, ja sen luottamuspääoma on heikko. Mutta se on täysin kreikkalaisten asia — ei suomalaisten, ei eurooppalaisten, muiden asia — minkälaisen ratkaisun he tekevät. Nyt on pelättävissä, että jos jonkinnäköinen ratkaisu vaikkapa syntyykin Brysselissä, niin se ei mene Kreikassa omassa parlamentissa läpi, koska siellä voi tulla sisäinen jako Syriza-puolueen sisällä, ja sitten ollaan siinä epätoivottavassa tilanteessa, että tätä prosessia ei hallitse kunnolla kukaan.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

16.11 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministerin sijainen, te olette myös ulkoministeri, ja kun katsoo tätä Kreikan kokonaistilannetta tällä hetkellä, niin se sisältää tietysti monia muitakin kuin taloudellisia huolia. Se sisältää huolen Kreikan sisäisestä epävakauudesta, ja se sisältää myös sen huolen, joka viime aikoina on nähty, että jos ystäviä ei löydy Kreikalle Euroopasta, niin niitä etsitään sitten muualta ja mahdollisesti Euroopan ulkopuolelta. Olisin pyytänyt teitä arvioimaan, kuinka suuriksi näette nämä riskit, että jos Kreikka ajautuu maksukyvyttömyyden tielle, niin sen yhteydet laajemminkin Euroopan unioniin katkeavat. Kun Euroopan unioni tällaisena arvoyhteisönä muun muassa on toiminut yhdessä reagoiden Krimin kriisiin ja muihin Eurooppaa järkyttäviin asioihin, Välimeren pakolaiskysymyksiin ja muihin, miten näette silloin Kreikan roolin tällaisessa tilanteessa?

16.12 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä oli erittäin hyvä ja olennainen kysymys. On äärimmäisen vakava asia, jos ulko- ja turvallisuuspoliittinen lohko siellä Kreikan ympäristössä lähtee horjumaan. Sillä on vakavia vaikutuksia. Tässä on ollut ehkä varovaista myönteistä kehitystä Kyproksen kohdalla turkkilaisten ja kreikkalaisten lähentymisessä. Tämä vaarantuisi. Kreikka on Nato-maa. Sillä on valtavat puolustusmenot. Tässä tilanteessa on myös tämä sisäinen tilanne: Kreikalla on sotilasjunttamenneisyys 70-luvulta. Siellä on paljon sellaisia tekijöitä, jotka aiheuttavat mahdollisesti räjähdysherkkyyttä. Sitten tämäkin on oma asiansa, että energiayhteistyö ja kaasuputkiyhteistyö Venäjän kanssa sattui, tai satutettiin, juuri tähän ajankohtaan. Tässä on isot riskit olemassa, että se voimatasapaino, tai sanotaan vakaus, sillä alueella horjuu.

16.13 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kommentoida muutamalla sanalla tätä turvapaikanhakija-asiaa, joka nousi tässä esille.

Kreikka on todellakin yksi niistä maista, joihin tämä suuri muuttopaine tällä hetkellä kohdistuu ja nimenomaan laitton muuttopaine Afrikan syrjäalueilta. Täytyy olla erittäin huolissaan siitä, mikä on Kreikan kyky huolehtia tästä rajaturvallisuudesta ja siitä, että nämä ihmiset, jotka sitten Kreikkaan saapuvat, identifioidaan, heidät tunnistetaan Schengen-alueelle saapuviksi, koska se on aivan oleellinen osa sitä, että me pystymme ratkaisemaan tämän eurooppalaisen suuren ongelman tästä Eurooppaan tällä hetkellä vyöryvästä muuttoliikkeestä ja siihen liittyvistä ongelmista, jotka nimenomaan liittyvät laittomaan muuttoliikkeeseen ja sen lieveilmiöihin, ihmissalakuljetukseen, ja tämän koko ongelman ratkaisuun.

16.14 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministerin sijainen! Kreikka on tosiaan varoittava esimerkki koko Euroopalle siitä, että jollei euromaa harrasta vastuullista talouspolitiikkaa, jollei se itse omin toimin tasapainota budjettiaan ja talouttaan, niin se lopulta euroalueella menettää taloudellisen ja osittain poliittisenkin itenäisyytensä.

Kreikka on antanut useita sitoumuksia muille euromaille, ja nyt kun neuvotteluihin jälleen mennään, Kreikalla on varmasti halua neuvotella niitä uudestaan tai hylätä niitä. Aikooko hallitus tukea EU:ssa sitä linjaa, että Kreikka joutuu pitämään ja että sen tulee pitää kiinni aiemmin antamistaan sitoumuksista, ja mikä on teidän arvionne siitä, miten muut euromaat suhtautuvat tähän kysymykseen? — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

16.15 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esimerkiksi Kansainvälinen valuuttarahasto IMF, jolla on erittäin paljon kokemusta vakavien kriisien hoidosta ympäri maailmaa, edellyttää hyvin voimakkaasti, että Kreikka hoitaa sitoumuksensa, ja IMF:n laina on se iso laina, joka ensi viikolla on lankeamassa. On aivan selvää, että jos tätä ennen ei tule ratkaisua, niin tämä IMF:n laina jää maksamatta.

Mikä tässä on ongelma tietenkin, paitsi moraalinen hasardi, on se, että mikäli Kreikan velkoja lähdetäisiin helpottamaan tavalla tai toisella, Espanja, Portugali, Irlanti ja monet muut, jotka ovat pistäneet taloutta kuntoon ja noudattaneet niitä sopimuksia, joita velkojien kanssa on tehty, kokisivat, että heille kanssa. Ja tämä on kestämaton tie.

16.16 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu aika hämmästyttävältä, että edustaja Ala-Nissilä ja vähän myös ministeri Soini laittavat muutaman kuukauden vallassa olleen nykyhallituksen syyksi sen, että Kreikassa on huono hallinto. Kreikassa on ollut huono hallinto vuodesta 74 sotilasjuntan jälkeen sen vuoksi, että paikallinen kokoomuspuolue, Uusi demokratia, ja Pasok ovat sallineet huonon hallinnon Kreikkaan syntyä, hallinnon, joka on luonut ylileveän eläkejärjestelmän, ei ole torjunut korruptiota, ei ole järjestänyt verotusta oikeudenmukaisella tavalla ja niin edelleen.

Rakenteellisia uudistuksia tarvitaan niin Suomessa kuin Kreikassa — enemmän uudistuksia kuin kovia leikkauksia. Kysynkin pääministerin sijaiselta, ministeri Soinilta: edustaahan Suomen hallitus neuvotteluissa sitä linjaa, että se tukee sellaisia rakenteellisia uudistuksia, joilla kreikkalaisille luodaan kestävä, pitemmän ajan selviytymismahdollisuus, mieluummin kuin sellaisia lyhytnäköisiä (Puhemies koputtaa) leikkauksia, jotka vain heikentävät tilannetta ja kurjistavat kreikkalaisten asemaa?

16.17 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei kukaan halua tavalliselle kreikkalaiselle mitään pahaa. On aivan selvää, että siellä on lapsia, vanhuksia hädässä — ei heitä kukaan halua sorsia ja sortaa. Pahintahan kansakunnalle on tulla oman johtajistonsa ja eliittinsä peittämäksi, ja tästä on kysymys. Papandreou, Karamanlis, Karamanlis, Papandreou — tätähän jatkui vuosikausia. Toinen oli oikealla, ja toinen sanoi olevansa vasemmalla.

Mutta, arvoisa puhemies, tietenkään Syriza ei ole kaikkea pystynyt puolessa vuodessa sotkemaan, mutta aika paljon. Ja kun kysyitte vastuun perään, niin tämä hallitus on ollut 20 päivää voimassa emmekä mekään ole ihan kaikkea saaneet vielä sotkettua. (Naurua — Jukka Gustafsson: Aikaa on, aikaa on!)

16.18 Ben Zyskovicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kreikkalaisten ajattelua tässä asiassa on vaikea ymmärtää. He sanovat, että tavalliset kreikkalaiset, tavalliset eläkeläiset, palkansaajat, ovat syyttömiä siihen tilanteeseen, missä Kreikan talous on. Jos tästä ajattelusta lähdetään, niin eivätkö tavalliset suomalaiset eläkeläiset tai saksalaiset tai hollantilaiset veronmaksajat ole vielä syyttömämpiä siihen tilanteeseen, mikä Kreikassa nyt on? Millä ihmeen logiikalla meille kuuluisi heidän velkojensa maksaminen? Ei millään. Jokaisen maan on vastattava itse omista veloistaan. Ja tämä on totuus, vaikka kreikkalaiset äänestivät valtaan Syrizan, joka lupasi, että veloista päästään eroon ja saavat kuunkin taivaalta.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Mutta monet suomalaiset luulevat, että Kreikan lähtö euroalueesta olisi ongelmatonta esimerkiksi Suomelle. Kysyn ministeri Soinilta hallituksen arviota siitä, mitä suomalaisille ja Suomelle merkitsisi, jos Kreikka lähtisi euroalueesta.

16.19 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloitetaan tästä verojen keruusta ja perimisestä. Kyllä Kreikassa on varallisuutta ihmisillä ja yhtiöillä aika lailla, mutta verojen kerääminen ei jostain syystä onnistu. Lahdenpoukamat ovat täynnä kalliita veneitä ja huvikuunareita, ja tällä puolella veronkannossa on parantamisen varaa, ja aika paljonkin parantamisen varaa.

Sitten mitä tulee siihen asiaan, että miten Suomelle käy, jos Kreikka ajautuu maksukyvyttömyyden tilaan, niin se on selvä isku koko euroalueelle ja se luo epävakautta, ja kukaan ei täysin pysty sanomaan, mitä siitä seuraa. Se on täysin selvä asia. Hallituksella ja varmasti valtiovarainministeriöllä oli jo viime kaudella tiettyjä varautumissuunnitelmia tätä niin sanottua vaihtoehto B:tä varten, mutta en lähde sillä spekuloidaan. (Puhemies koputtaa) Katsotaan nyt päivä kaksi, että mitä sieltä Brysselistä tulee vai tuleeko juuri mitään.

16.20 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime kaudella käsitelimme suuressa valiokunnassa useampaan otteeseen useita eri kriisipaketteja, muun muassa Kreikan paketteja monta kertaa. Koin hallituksen edustajana hankaluuden siinä, että me emme aina saaneet nähdä velkakestävyyslaskelmia ennen kuin meidän piti muodostaa Suomen kanta. Ja oppositiossa te, arvoisa varapääministeri, ulkoministeri Soini, kritisoitte tätä menetelmää. Minun mielestäni tämä kritiikki oli ihan oikeutettua.

Kysyn nyt: voitteko, arvoisa ulkoministeri, varapääministeri Soini, luvata, että tällä kaudella te laitatte tämän asian kuntoon, että me saamme kunnon velkakestävyyslaskelmat ennen kuin Suomen kanta muodostuu?

16.21 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen jälleen samaa mieltä edustaja Östmanin kanssa, niin kuin yleensä olen, koska hän puhuu fiksua. Mutta tällä hetkellä esimerkiksi meillä on totta kai pääministerillä ja valtiovarainministerillä mandaatti siellä, mutta tällä hetkellä meillä ei ole tavallaan minkäänäköistä sopimus pohjaa siellä, koska Kreikan vastaus on ollut puutteellinen. No, tänään mahdollisesti tulee lisää, ja on tietysti aivan selvä, että jos se menee siitä mandaatista ohi, jonka suuri valiokunta on tehnyt, niin silloin puhelin soi ensin valiokunnan puheenjohtaja Virolaisella ja sen jälkeen valiokunnalta otetaan kanta selville siitä, voidaanko tähän mahdolliseen tilanteeseen, johonka muuten mandaatti ei riitä, ottaa kantaa. Mutta jokainen meistä tietää, että yhden puhelinoiton aikana tässä tilanteessa, jossa ei oikein kukaan tiedä, mitä on tapahtunut, se on hankalaa. Useinhan vielä näissä EU-kokouksissa on niin, että on sovittu ja sitten seuraavat kolme kuukautta selvitetään, (Puhemies koputtaa) että mistä on sovittu.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.22 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Kreikka-kysymys on tärkeä sekä Kreikan ajankohtaisen tilanteen takia että myös siltä kannalta, miten suomalaisten saatavat ovat tässä tilanteessa turvattuina. Ja se on tärkeitä myös Euroopan tulevan kehityksen kannalta. On erinomaisen tärkeitä, että hallitus pitää tästä linjasta

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

kiinni, että jokainen valtio vastaa itse omista veloistaan. Se on tärkeää myös rahoittajien kannalta, jotka valtiolle antavat lainaa. Heidän täytyy tietää, että arvioivat riskit oikein.

Pidän erittäin merkittävänä pääministerin sijaisen, ministeri Soinin, ilmoitusta siitä, että Suomen hallitus ei tule hyväksymään Suomen saatavien leikkaamista ja Kreikan velkojen leikkaamista. Se on merkittävä ilmoitus, ja on hyvä, että hallitus on pääministerin sijaisen suulla tämän ilmoituksen tässä tehnyt.

Kun sitten katsoo tätä jatkokehitystä, niin mehän tiedämme, että siellä on erilaisia velkoja: Siellä on kahdenkeskistä velkaa, jolla ei ole suojaa. Sitten on tämä (Puhemies koputtaa) vakautusmekanismien kautta annettu luotto, jolla on vakuusjärjestely olemassa. Kysyinkin ministeri Soinilta, onko hallitus toiminut näiden vakuuksien osalta niin, että on ilmoitettu muille maille, että me tulemme pitämään omista vakuuksistamme kiinni.

16.24 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen ohjelmassa sanotaan, että Suomen kokonaisvastuut eivät saa kasvaa. Tämä asia on tulkittavissa myös niin, että Suomi pitää kiinni saatavistaan. Se on täysin selvä asia.

Mitä sitten niin sanottuun tuottojenvaihtosopimukseen tulee, niin totta kai — me emme ole Syriza — me pidämme kaiken sen voimassa, minkä edelliset hallitukset ovat sopineet, ja se on suomalainen tapa. Kun Suomi on antanut kuitenkin, naisen ja miehen sanan, niin siitä tietenkin pidetään kiinni.

Kysymyksen käsittely päättyi.

5.2. Suullinen kysymys Fennovoiman ydinvoimalan kotimaisesta omistuksesta (Hanna Halmeenpää vihr)

Suullinen kysymys SKT 7/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Halmeenpää.

Keskustelu

16.24 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri Rehn, eduskunnan vahvistamassa Fennovoima Oy:n viimeisimmässä periaateluvassa on selkeä reunaehto, että Fennovoiman kotimaisen omistuksen pitää olla kiistattomasti osoitettu jo siinä vaiheessa, kun yhtiö jättää rakentamislupahakemuksen valtioneuvostolle, eli 30.6. mennessä viimeistään. Mikäli Fennovoimalla ei ensi viikon tiistaina ole vähintään 60 prosentin kotimaista omistusta, tulevatko työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvosto toteamaan, että hanke raukeaa, koska periaateluvan ehdot eivät täyty? Ja toiseksi, mikäli Fennovoimalta vaadittava kotimainen omistus ei ensi tiistaina ole selvillä, tulevatko ministeriö ja valtioneuvosto edellyttämään yhtiöltä hankkeen valmistelutöiden keskeyttämistä Pyhäjolla, missä yhtiö tällä hetkellä rakennuttaa tiestöä, aittaa suunniteltua voimala-aluetta, sekä peruuttamaan tonttien ja mökkien pakkolunastukset, jotka se on toteuttanut?

16.25 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on hyvin tärkeä ja ajankohtainen kysymys tietysti. Takaraja tämän Fennovoiman

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Hanhikivi 1:n ydinvoimalan rakennuslupahakemuksen edellytysten täyttymiselle on ensi tiistaina 30. kesäkuuta, ja tämä perustuu eduskunnan viime joulukuussa vahvistamaan valtioneuvoston periaatepäätökseen. Työ- ja elinkeinoministeriön ja valtioneuvoston tehtävänä on arvioida siinä yhteydessä, täytyvätkö nämä rakentamislupahakemuksen edellytykset koskien yhteiskunnan kokonaisuutta ja erityisesti 60 prosentin kansallista omistusosuutta. Hallituksen mielestä tässä omistusosuuden varmistamisessa, siis kotimaisen osuuden varmistamisessa, on kyse erittäin tärkeästä kansallisesta edusta, (Puhemies koputtaa) jolla varmistetaan Suomen energiapolitiikan ohjattavuutta ja sitä kautta myöskin maamme energiatalouden huoltovarmuutta.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.27 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En saanut ministeriltä vastausta esittämäni kysymykseen siitä, tulevatko hallitus ja ministeriö toteamaan, että periaatepäätös raukeaa, jos nämä ehdot eivät täyty ensi tiistaihin mennessä. Kysyn kuitenkin vielä: jos Fennovoiman periaateluvan ehdot eivät siis täyty määräaikaan mennessä, tulevatko ministeriö ja valtioneuvosto huolehtimaan myös siitä, että suunnitellun voimalaitoksen aluetta ei 1. heinäkuuta eli ensi keskiviikkona luovuteta Rosatomin hallintaan? Mutta pyytäisin vastausta tähän ensimmäiseen kysymykseeni myös.

16.27 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Meillä on vielä viisi kuusi päivää aikaa, ja ennen kaikkea Fortumilla on viisi kuusi päivää aikaa saattaa omat neuvottelunsa venäläisestä vesivoimasta sellaiseen asentoon, että Fortum voi katsoa osallistuvansa tähän Fennovoima-hankkeeseen. Hallitus ei halua puhua pörssiyhtiö Fortumin puolesta eikä voi sitä tehdä, mutta totean tämän vain olemassa olevana tosiasiana. On mielestäni tässä vaiheessa tarpeetonta ennakoida sitä, minkälainen päätös tästä tulee siinä vaiheessa, kun hakemus jätetään. Olennaista on se, että valtioneuvoston ja työ- ja elinkeinoministeriön tehtävänä on arvioida tätä kotimaista omistusosuutta ja pitäytyä tässä eduskunnan selkeästi ilmaisemassa kannassa.

16.28 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On totta, että se on hiukan liian aikaista tässä vaiheessa, kun määräaika on vasta ensi viikon tiistaina — siten me tiedämme, onko tämä kotimainen omistus saatu kuntoon.

Nyt kun on tiedossa se, että Ruotsissa on suljettu kaksi ydinreaktoria, ja meillä on yhteiset pohjoismaiset sähkömarkkinat mutta kuitenkin Ruotsin ja Suomen välillä ei ole riittävää kaapeliyhteyttä niin, että sähkö sujuvasti siitä läpi kulkee, mikä on johtanut taas siihen, että alueelliset hintaerot sähkön hinnassa ovat kasvaneet merkittävästi, niin olisin vastuunalaiselta ministeriltä tiedustellut, onko tälle puolelle ajateltu minkäänlaisia hankkeita tai onko vireillä hankkeita Ruotsin ja Suomen välisen sähkönsiirron osalta.

16.29 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia edustaja Turuselle tärkeästä kysymyksestä.

Pohjoismaiset sähkömarkkinat ovat tärkeä osa koko Pohjolan ja myös Suomen energiahuoltoa ja sähköhuoltoa, silti ne eivät toimi tälläkään hetkellä täydellisesti, samoin kuin eivät toimi myöskään Euroopan unionin energia- ja sähkömarkkinat, ja tarvetta näiden ke-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

hittämiseen on edelleenkin. Hallitus tulee varmastikin siinä vaiheessa, kun tulemme revisioimaan ja uudistamaan kansallista energia- ja ilmastostrategiaa, arvioimaan myös sitä, millä tavalla pohjoismaisia sähkömarkkinoita viedään eteenpäin ja mitä voidaan Suomen ja Ruotsin välisellä saralla tässä yhteydessä tehdä. Siinä vaiheessa, kun me tiedämme kansainvälisen ilmastokokouksen tulokset, tämän vuoden lopulta Euroopan unionin (Puhemies koputtaa) energia- ja ilmastolinjaukset vuoteen 2030, joihin vaikutamme aktiivisesti, voimme laatia uudistetun kansallisen energia- ja ilmastostrategian.

16.31 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 2008—2012 on hävinnyt teollisuudesta kymmeniätuhansia työpaikkoja, kone- ja laitteollisuudesta yli 55 000 ja elektroniikkateollisuudesta saman verran. Meillä on paljon energiaintensiivistä perusteollisuutta, jossa on paljon työpaikkoja tällä hetkellä olemassa. Meillä on tulossa uutta kovasti sähköä kuluttavaa teollisuutta datacenterien kautta Suomeen. Energiatarveselvityksessä on TEMin puolelta esitetty kahden ydinvoimalan tarvetta. Nyt näyttää siltä, että Olkiluoto 4 ei tule toteutumaan, ja näyttää nyt siltä, että Hanhikiven voimalan tai Pyhäjoen voimalan tulevaisuus on epävarmassa tilanteessa. Nyt kysynkin: onko hallitus, valtioneuvosto, varautunut siihen, millä tavalla nyt tämä aukko, joka on jäämässä näiden kahden laitoksen osalta suomalaisen energiantuotantoon, tullaan korvaamaan, ja millä tavalla on varauduttu, jos on varauduttu?

16.32 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan edus-taja Rinteen syvän huolen suomalaisten työllisyydestä ja olen huolissani teollisuuden työpaikoista, minkä takia me tarvitsemme yhteiskuntasopimuksen ja sen, että me palautamme suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukyyn. Osa tätä on ekologisesti kestävä ja kilpailukykyinen energiatuotanto. Energiapolitiikkaa on katsottava pitkällä aikajänteellä. Tätäkään asiaa hallitus ei ole vielä — lainatakseni pääministerin sijaista, Soinia — ehtinyt 20 päivässä sotkea, mutta kannamme syvää huolta siitä, millä tavalla Suomen energiahuolto kyetään pitkällä aikavälillä ratkaisemaan. Sen takia hallitusohjelmassa linjataan selvästi, vahvasti kestävä vihreän energian suuntaan eli uusiutuvan energian osuus 50 prosenttiin ja halutaan päästä eroon hiilenmustasta (Puhemies koputtaa) energiapolitiikasta elikkä kivihieilestä 2020-luvulla, ja osana (Puhemies koputtaa) tätä kokonaisuutta on myöskin päästötön ydinvoima, totta kai, ydinenergiain normaalien säädösten mukaisesti.

16.33 **Matti Vanhanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Seuraava viikko on äärimmäisen tärkeä meidän investointien ja työllisyyden kannalta, mutta siitä huolimatta on myös tärkeää, että tässä keskustelussa välittyy myös Venäjälle niille, jotka vesivoimakauppoja miettivät, yksiselitteinen viesti siitä, että Suomessa noudatetaan tätä eduskunnan päättämää aikarajaa ja omistusosuusehtoa, että siitä ei lipsuta, siitä ei jousteta, vaan nyt ovat ne päivät käsillä, jolloin päätökset pitää tehdä myös siellä. Kysymys ministerille on tästä muusta energiapolitiikasta, näitten investointien käynnistämisestä: mikä teillä nyt ensimmäisten 20 päivän ministerikokemuksen jälkeen on se perusarvio tästä energia-alan investointien lähivuosien volyyymista ja mahdollisuuksista ja vahvuusalueista?

16.34 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vanhasen näkemys siitä, että on tärkeää lähettää yksiselitteinen viesti kaikille neuvotteluosapuolille, on hyvin tärkeä, ja sen vuoksi, kun eilen Fortum pörssitiedotteel-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

laan kertoi omista pyrkimyksistään ja omista näkemyksistään, halusin valtioneuvoston puolelta kertoa, että me tulemme selkeästi ja yksiselitteisesti noudattamaan tätä edustaja Vanhasen mainitsemaa eduskunnan selvästi ilmaisemaa tahtoa 60 prosentin kotimaisen omistusosuuden varmistamisesta. (Eduskunnasta: Ja aikataulu!) Kun 20 vuoden investointijänteen osalta katsotaan asiaa, hallitusohjelmassa painotetaan hyvin vahvasti investointeja kotimaiseen uusiutuvaan energiaan, joka on tämän päivän ja tulevaisuuden musiikkia. Se on hallitukselta hyvin vahva tahtotila, minkä eduskunta pari viikkoa sitten keskustelussa myöskin (Puhemies koputtaa) osaltaan siunasi, ja tämän lisäksi ajattelen niin, että biotalouteen, bioenergiaan ja (Puhemies koputtaa) biopolttoaineisiin liittyvät mahdollisuudet ovat hyvin merkittävä osa suomalaista energiataloutta.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.35 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rehn vastasi edustaja Vanhasen kysymykseen vähän suuremmin kuin alkuperäiseen kysymykseen. Oletan siis, että hallitus pitää tiukasti periaatepäätöksen ehdoista kiinni, ja näemme ensi tiistaina, missä tilanteessa olemme. Mutta sen me jo tiedämme, että viimeisen viiden vuoden aikana maailmalla on tapahtunut suuri energiavallankumous. Aurinkovoiman kannattavuus on viisi kertaa suurempaa tänä päivänä kuin se oli silloin, kun Fennovoiman alkuperäinen päätös tehtiin. Suomessa on 2000-luvulla tehty kolme ydinvoimapäätöstä, yksikään voimala ei ole valmistunut. Eikö olisi jo aika siirtyä siihen pitkäjänteiseen energiapolitiikkaan, jossa suomalaiselle teollisuudelle luodaan työtä ja vientiä, jotta meidän energiaklusteri pääsee kasvamaan, että me alamme panostamaan kotimaiseen uusiutuvaan energiaan, ottamaan itse sitä käyttöön, luomaan kotimarkkinoita, saamaan referenssilaitoksia? Kymmenen johtavaa energia-alan professoria julkaisi tänä keväänä kirjan aiheesta, miten Suomi voi osallistua energiavallankumoukseen ja saada talouden uuteen nousuun. Se edellyttää aivan uudenlaista ajattelua, (Puhemies koputtaa) jossa on myös pientuotannon iso rooli. Onko hallitus valmis tekemään tämän harppauksen vihdoinkin ja unohtamaan haikailun ydinvoiman perään?

16.36 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Niinistön kysymyksen premissihin vastaan, että tämä Fortumin eilinen pörssitiedote tai mikään muukaan tekijä ei muuta aikarajaa eikä tätä omistusosuuden arviointia. Tämä on valtioneuvoston selkeä kanta, ja se heijastaa eduskunnan selkeästi ilmaisemaa tahtoa viime vuoden joulukuussa. Olen samaa mieltä siitä, että me elämme suurta energiavallankumousta kohti kestäväää vihreää taloutta. Tässä yhteydessä on hyvin tärkeää pitää mielessä ilmastotavoitteet, ja ilmastotavoitteiden kannalta ennen kaikkea uusiutuva energia ja myöskin päästötön ydinvoima ovat niitä energialähteitä, jotka vastaavat näihin ilmastotavoitteisiin. Osaltani olen sitä mieltä, että meidän tulee vahvasti panostaa hallitusohjelman mukaisesti uusiutuvaan energiaan ja kestäväään vihreään talouteen. Samaan aikaan joudumme hyväksymään ydinvoiman (Puhemies koputtaa) siirtymäkauden energiamuotona, ja se voi olla aika pitkäkin siirtymäkausi (Puhemies koputtaa) tämän pitkään kulkevan energiavallankumouksen rinnalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

5.3. Suullinen kysymys harmaan talouden torjunnan resursseista (Matti Semi vas)

Suullinen kysymys SKT 8/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Semi.

Keskustelu

16.38 **Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmaan on kirjattu, että harmaata taloutta torjutaan aktiivisesti. Hallitus ei kuitenkaan aio antaa poliisille tähän tarvittavaa lisärahoitusta. Tämän vuoksi lähes sadan talousrikostutkijan työ tulee loppumaan. Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon resurssitarpeita selvittänyt parlamentaarinen työryhmä on todennut, että vuonna 2012 aloitettua tehostettua harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimintaohjelmaa tulee jatkaa. Ohjelman avulla on saatu kiinni talousrikollisia ja vähennetty rikoksentekomahdollisuuksia, samalla tuettu laillista yritystoimintaa ja tervettä kilpailua. Hallitusohjelmassa on pantu tavoitteeksi 150 miljoonan euron verotuotojen lisäys harmaan talouden kuriin saattamisella ja yrityspohjan tiivistämisellä.

Arvoisa ministeri, kuinka hallitus aikoo paneutua harmaan talouden torjumiseen, jos riittävää määrää talousrikostutkijoita ei ole? Mitkä ovat hallituksen todelliset toimenpiteet harmaan talouden kitkemiseksi?

16.39 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin mitä tulee veropohjan tiivistämiseen ja siihen, mitä verorintamalla voidaan tehdä, varmaan oikea henkilö vastaamaan olisi valtiovarainministeri.

Mutta sitten näihin määrärahoihin. Tässä on sama ilmiö kuin lähes kaikkialla yhteiskunnassa, että meillä on erittäin niukat voimavarat harmaan talouden torjuntaan, mutta on kuitenkin 13,6 miljoonaa olemassa, joka jakautuu eri ministeriöiden kesken. Tästä poliisin osuus on muutama miljoona, mutta fakta on se, että rahaa on vähemmän käytössä. Me teemme kaikkemme, että olemassa olevilla resursseilla me pystymme suuntaamaan ne voimavarat, joita poliisilla on suunnata, tehokkaaseen harmaan talouden kitkentään ja talousrikostutkintaan, ja pyrimme pääsemään niin hyviin tuloksiin kuin mahdollista. Me aloitamme tässä samalla selontekovalmistelun sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon tilasta ja siinä tulemme (Puhemies koputtaa) kiinnittämään huomiota myöskin siihen, miten me pidemmällä aikavälillä ja tulevina vuosina pystymme paremmin ratkomaan näitä ongelmia.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.40 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todettu, että harmaan talouden tutkimuksessa ja sen selvittämisessä tuotot ovat aina paljon suuremmat kuin mitä siihen panostetaan. Kysyn vielä kerran: Mitkä ovat ne todelliset toimenpiteet, ja millä resursseilla ne tehdään? Mitkä ovat ne keinot, millä saadaan aikaan, että harmaa talous saadaan kuriin ja verotuloja saadaan kasvatettua tähän maahan?

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

16.41 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niiden määrärahojen puitteissa, joita meillä on, me tulemme suuntaamaan niitä niin tehokkaasti kuin mahdollista, jotta jokaisella eurolla, joka harmaan talouden kitkentään suunnataan, pystyttäisiin saamaan mahdollisimman hyvä teho vaikutus. Meillä on huippuosaamista poliisiorganisaatiossa, Verohallinnossa, ja me teemme niillä resursseilla, mitä on, tätä työtä.

Mutta oikeastaan äsken jäi hieman keskenkin se, että kun vuodelle 16 meillä on poliisin resurssitilanne vielä kohtuullinen ja suurimmat haasteet, jos me katsomme tätä talouskehikkoa, osuvat tuleviin vuosiin, siksi me valmistelemme selontekoa, jossa katsomme poliisin ja sisäisen turvallisuuden resursseja ja tehtäväkenttää, ja teemme sitten yhdessä myöskin priorisointeja ja painopisteitä. Uskon, että harmaan talouden kitkentä on yksi aivan keskeinen prioriteetti, johon meidän pitää kiinnittää huomiota, näistä edustajan esille tuomista syistä muun muassa.

16.42 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tuo parlamentaarinen sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon työryhmään ehdotti paitsi tuota 20 miljoonan euron määrärahaa harmaan talouden torjuntaan, joka oli viime vaalikaudella, myös noin 70 miljoonan euron määrärahaa, jolla voitaisiin kuroa umpeen se aukko, joka on kasvamassa muun muassa poliisimäärärahoihin. Kyllä tässä on nyt hyvin huolestuttava tilanne, kun hallitusohjelmassa on vain 50 miljoonan euron panostus eli noin puolet siitä, mitä tuo sisäisen turvallisuuden parlamentaarinen työryhmä aivan yksimielisesti esitti. Sehän käytännössä tarkoittaa useiden satojen poliisien vajetta vuoden 2019 tasolla, mikä vaikuttaa myös toki harmaan talouden torjuntaan.

Kun tiedän, että myös kaikki hallituspuolueet ennen vaaleja yksimielisesti olivat sitä mieltä, että sisäisen turvallisuuden resurssit pidetään nykyisellä tasolla eikä esimerkiksi poliisien määrää vähennetä, (Puhemies koputtaa) kysyn, löytyykö hallituksesta tahtotilaa nyt tämä asia pitää kunnossa.

16.43 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin pitää todeta, että poliisin näkökulmasta ja sisäisen turvallisuuden näkökulmasta tämä esitetty 75 ei ole oikeastaan lisäraha, vaan se on silloin teidän kaudellanne tehtyjen, yhdessä tehtyjen, leikkausten kompensointia. Että tämä aukko kyllä syntyi jo aikaisemmin. Nyt hallitus päätti lisätä 50 miljoonaa euroa tilanteessa, jossa me leikkaamme 4 miljardia yhteiskunnasta eri puolilta, ja se on merkittävä panostus sisäiseen turvallisuuteen, se on vahva huomioonotto siihen parlamentaariseen tahtoon, joka viime kaudella osoitettiin. 50 ei ole 75, mutta se on sen aukon paikkaamista, joka sinne on syntynyt. Tämä 50 on senkaltainen, kuten äsken sanoin, että sillä pärjätään vuosi 16 kohtuullisesti. Siksi me teemme huolellisesti selonteon, jolla me katsomme, että me pystymme takaamaan hyvän sisäisen turvallisuuden tason, me pystymme takaamaan sen, että suomalainen voi luottaa siihen, että saa apua, kun tarvitsee, ja Suomi on edelleenkin tulevaisuudessa maailman turvallisimman (Puhemies koputtaa) maa jopa meitä uhkaavien uusien uhkien edessä.

16.44 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erittäin tärkeä kysymys.

On erittäin harvinaista, että meillä on parlamentaarinen työryhmä, joka tulee lopputulokseen, jota hallitus ei sitten kunnioita. Nyt meillä on se tilanne, että viedään oikeudenhoidolta paljon resursseja tässä uudessa hallitusohjelmassa: leikataan 20 miljoonaa vuon-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

na 2018 ja 40 miljoonaa vuonna 2019, ja sen lisäksi nämä harmaan talouden määrärahat ovat myös poissa. Jotta sisäinen turvallisuus toimisi hyvin, niin koko ketjun pitää olla kunnossa — siis poliisin, syyttäjän, tuomioistuinlaitoksen ja ulosoton. Miten hallitus on aikoinut ratkaista tämän yhtälön nyt, kun vedetään resursseja pois?

16.45 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan oikea huoli edustaja Henrikssonilta, edeltäjältäni.

Eli tilannehan on se, että siellä on jo selvitysryhmiä, teidän asettamianne selvitysryhmiä, jotka ovat muun muassa puuttumassa sitten näihin, hakemassa näitä säästöjä, eli käräjäoikeus, vankilaverkko ynnä muut tällaiset. Jokainen osapuoli joutuu näihin talkoisiin osallistumaan, myös oikeuspuoli sekä sisäinen turvallisuus, josta me kaikki kannamme huolta. Ei näistä talkoista kukaan osapuoli säästy, ja tämä tietysti tekee kipeää, mutta se (Hälinää) koetetaan tehdä niin, että siitä tulisi mahdollisimman vähän vahinkoa, ja koetetaan tehdä asioita fiksummin. Ja se on se oikeastaan se tie, mihinkä joka puolella yhteiskuntaa täytyy mennä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

5.4. Suullinen kysymys EU-asetuksessa määritellystä viimeisestä kylvöpäivästä (Annika Saarikko kesk)

Suullinen kysymys SKT 9/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Saarikko.

Keskustelu

16.46 Annika Saarikko kesk: Arvoisa puhemies! Alkanut kesä on ollut kylmä ja sateinen. Lomalaisia se harmittaa, mutta siitä huolimatta (Hälinää — Puhemies koputtaa) lomalaiset sen kestävät. Toisin on suomalaisen viljelijän elon laita. Jatkuvat sateet ovat tehneet kylvötoista vaikeita, pelloille on ollut paikoin mahdotonta päästä, (Hälinää — Puhemies koputtaa) ja pelloilla kasvaa suomalaisen leipä — meidän jokaisen. Erityisen suureksi ongelmaksi tästä johtuen on osoittautumassa EU:n tukijärjestelmään liittyvä niin sanottu viimeinen kylvöpäivä, pian käsillä oleva kesäkuun 30. päivä, johon täällä jo aiemmassakin keskustelussa viitattiin muussa yhteydessä. Tuo päivä on käsillä. Millaisen viestin asiasta vastaava ministeri antaa maataloushallinnolle ja suomalaisille viljelijöille tämän viimeisen kylvöpäivän käytännön toteutuksesta? (Hälinää)

16.47 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viljelijöitten kevät on todella jatkuvien sateitten takia ollut tuskallinen, kun normaalisti toukokuun aikana kylvöt saadaan tehtyä. Nyt lähestytään kesäkuun loppua ja työt ovat monin paikoin pahasti kesken, hyvä etteivät alkutekijöissään.

Mitä tulee tuohon asetuksessa määriteltyyn viimeiseen kylvöpäivään 30.6., jokainen ymmärtää, että ei EU-asetusta viikossa muuteta. Se päivä pysyy, mutta juuri sitä varten asetuksessa on ylivoimaisen esteen tuoma poikkeus. Ja terve järki kertoo, että jos pelto on

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

liian märkä kylvettäväksi, viljelijällä on ylivoimainen este tehdä kylvöt määräaikaan mennessä. Tällöin hänen täytyy vain kertoa tuosta ylivoimaisesta esteestä maataloushallinnolle, ja maataloushallinnon täytyy ymmärtää viljelijöitten tuskallinen tilanne.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, ilmoittautumaan.

16.48 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuon ensimmäisen kysymyksen osalta viittasin kesäisiin säihin ja lomailijoihin. Asiasta vastaavalle ministerille laajennan kysymystä koskien tätä lähestyvää lomakautta.

Suomalaiset ovat tunnettua mökkikansaa, ja yhä useampi viettää kesälomapaikassaan itse asiassa paljon pidemmänkin ajan kuin nyt alkavan kesäkauden. Monella olisi haave, että kesähuvilasta tai -mökistä tulisi pysyvä koti. Samalla kuitenkin tiedostamme, että monet säännökset ja normit estävät suomalaisilta nämä mahdollisuudet. (Ben Zyskowicz: Asiaan! — Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Haluaisin tiedustella asiasta vastaavalta ministeriltä vähän eilisenkin keskustelun hengessä, kun täällä keskustelimme normien vähentämisestä ja suomalaisten arjen helpottamisesta...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja, tämä ei liity nyt siihen alkuperäiseen kysymykseen kyllä.

...olisiko tämä mahdollista.

Kysymyksen käsittely päättyi.

5.5. Suullinen kysymys seksuaalirikosten rangaistuskäytännöistä (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 10/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys: edustaja Tanus.

Keskustelu

16.49 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Helsingin käräjäoikeuden tiistaina antamat tuomiot Tapanilan joukkoraiskaustapauksessa osoittavat taas kerran, että seksuaalirikoksia koskeva lainsäädäntömme ja oikeuskäytäntömme eivät vastaa näiden tekojen suurta vakavuutta ja tuomittavuutta. Seksuaalirikos on erittäin vakava ja tuomittava ihmisen koskemattomuutta vastaan tehty rikos, joka aiheuttaa uhrille suurta ja pitkäaikaista, jopa loppuelämän vaikuttavaa... (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Anteeksi edustaja, odotatteko hetken. — Pyydän salia nyt hiljentymään, että me kuulemme kysymyksen.

...fyysistä ja henkistä vahinkoa.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Seksuaalirikoksia koskeva lainsäädäntö sekä niistä annetut tuomiot ovat oikeusjärjestelmämme suhteutettuina kuitenkin erittäin lieviä. Esimerkiksi rangaistukset omaisuuteen kohdistuvista rikoksista voivat olla huomattavasti kovempia. Sekä lainsäädännön että oikeuskäytännön tulee pystyä vastaamaan siihen vahinkoon, (Puhemies koputtaa) jota teko aiheuttaa. (Puhemies: Kysymykseen!)

Arvoisa rouva puhemies! Minä gynekologina tapaan näitä uhriksi joutuneita tyttöjä ja naisia (Puhemies: Kysymys, edustaja Tanus!) ja tiedän, miten hirveä ja uhrin loppuelämään vaikuttava rikos tämä on. (Puhemies: Kysymys!) Miten hallitus varmistaa, että seksuaalirikoksista annettavat rangaistukset ovat oikeudenmukaisessa suhteessa teon suureen vakavuuteen ja tuomittavuuteen, toisin sanoen: miten rangaistukset saadaan ankarammiksi?

16.51 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Äärimmäisen tärkeä ja ajankohtainen kysymys. Viime vuosina julkisuudessa on raportoitu tiheästi tuomioistuimien ratkaisuja koskien erityisesti väkivaltarikoksia ja seksuaalirikoksia. Näissä yhteyksissä on tuotu esiin, että rikoksista annetut rangaistukset ovat olleet lieviä ja että rangaistukset eivät vastaa yleistä oikeustajua.

No, ennen suoraviivaista johtopäätöksen tekemistä mahdollisista toimintatavoista on syytä arvioida, mitä yleisellä oikeustajulla tarkoitetaan ja mikä kansalaisen näkemys toimivasta rikosoikeusjärjestelmästä loppujen lopuksi sitten on. Tämän takia olen yleisen oikeustajun ja tämän asian määrittelyä käynnistänyt tämmöisen hankkeen. Se on kattava tutkimushanke, tämmöinen väestöpohjainen haastattelututkimus, jossa satunnaisesti valikoiduilta vastaajilta kysytään heidän arviotaan sopivista rangaistuksista. Sitten toisaalta on tuomaripaneeli, jossa tuomarit (Puhemies koputtaa) saivat antaa oman arvionsa sopivista seuraamuksista, (Puhemies: Aika!) samoista tapauksista. Eli tutkimuksen valmistuttua arvioidaan mahdolliset tarpeet lainsäädännön tarkistamiseen.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.52 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on linnannut hallitusohjelmassa lainsäädännön kehittämisestä muun muassa siten, että lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa tarkastetaan. Tämä kirjaus on todella hieno, ja se tukee myös edellisen eduskunnan tahtotilaa. Eduskunnassa tehtiin muutama lakialoite asian tiimoilta.

Jokainen lapsiin kohdistuva rikos on asia, jonka estämiseksi meidän tulee tehdä kaikkemme. Kysynkin teiltä, hyvä ministeri: millä tavalla tämä kirjaus nyt etenee, ja millä tavalla me koko yhteiskuntana ryhdymme torjumaan näitä törkeitä rikoksia, joiden uhriksi kenenkään viattoman ihmisen, lapsen, ei pitäisi joutua?

16.53 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen ja hallitusohjelman tavoitteena on se, että Suomessa oikeusturva toteutuu tehokkaasti ja rangaistukset vastaavat yleistä oikeustajua, ja tämä oli vahva kirjaus. Tämän ohjelman mukaan tämä toteutetaan siten, että varmistetaan, että rikoksista annettavat rangaistukset ovat oikeudenmukaisessa suhteessa teon moitittavuuteen. Väkivaltari-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

kosten sekä lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa tarkistetaan. Ja tätä työtä nyt tehdään.

16.53 **Kari Tolvanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri tuossa sanoikin hyviä asioita, mitä on kirjattu hallitusohjelmaan. Sinne on myös kirjattu se, että rikoksen uhrin asemaa parannetaan lainsäädännöllisin keinoin. Ja se on nimenomaan tätä raiskauksen uhrin aseman parantamista joko minimirangaistusta tai kvalifiointiperusteita muuttamalla, se on aivan selvä.

Mutta rangaistuksia voi olla myös monenlaisia. Nyt on ehdoton ja ehdollinen rangaistus. Hallitusohjelmaan on myös kirjattu kokeiluluontoisesti, että yhdistetään ehdolliseen vankeusrangaistukseen lyhyt ehdoton vankeusrangaistus. Samalla ainakin minun toiveeni olisi, että siihen — etenkin nuorten rikoksenteekijöiden osalta — myös liitettäisiin tällainen päihdevieroitus-, kuntoutus-, koulutusosuus. Toivon, että tällainen lähtisi eteenpäin tuolla hallituksessa ja siitä tulisi hallituksen esitys lähiaikoina. Mitä mieltä te olette, arvoisa oikeusministeri, tästä asiasta?

16.54 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tolvaselle: Erittäin tärkeä huomio, ja minä tietenkin toimin täysin hallitusohjelman kirjausten mukaan. Ne ovat minulla ohjenuorana, ja ne ovat hallituksella ohjenuorana, ja aivan varmasti tätäkin asiaa viedään eteenpäin.

16.55 **Susanna Huovinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä keskustelussa on jo käynyt ilmi, seksuaalirikokset ovat rikoksia, jotka vaikuttavat hyvin usein uhrin koko loppuelämään. Elämään voi tulla aivan toisella tavalla mukaan pelko, pelko liikkua, pelko elää normaalia elämää, johon jokaisella on oikeus. Jotta uhrit voivat päästä näiden kokemustensa yli elämään sitä tavallista turvallista elämää, tarvitsemme palveluita, palveluita heille siinä tilanteessa. Mutta aivan yhtä lailla on oleellista se, miten uhrit otetaan vastaan silloin, kun tällainen rikos on tapahtunut. Haluaisinkin kysyä sisäministeriltä: miten koette, että esimerkiksi poliisien koulutuksessa tänä päivänä kyetään huomioimaan se, että uhrit otetaan tämän vakavan rikoksen jälkeen asianmukaisesti vastaan? Valitettavasti olemme erilaisista tutkimuksista kuulleet, että aina (Puhemies koputtaa) nämä tilanteet eivät suju siten kuten on tarkoitettu.

16.56 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen menossa lähiaikoina tutustumaan poliisikoulutukseen paikan päälle Hervantaan ja sen jälkeen olen varmasti vielä paljon viisaampi. Mutta minusta tämä asia ja tämä tulokulma, jonka otitte esille, on äärimmäisen tärkeä, koska minusta rikoksen uhrin heti alusta lähtien oikeanlainen huostaanotto ja kohtelu on aivan keskeinen osa tätä rikosten selvittämistä ja oikeusvaltiota.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

5.6. Suullinen kysymys kuntoutusjärjestelmän kokonaisuudistuksesta (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 11/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ehditään ottaa vielä yksi kysymys: edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.57 **Anna-Maja Henriksson r:** Ärade fru talman! Det är många som är oroliga just nu för vad som ska hända med arbetsrehabiliteringen i vårt land.

Hallitusohjelman mukaan hallitus aikoo lakkauttaa niin sanotun Aura-kuntoutuksen vuoden 2016 alusta eli ennen kuin sitä ehditään edes käynnistää. Aura-kuntoutuksen oli tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alusta, ja se olisi kuntoutusohjelma, johon on yhdistetty nykyiset Aslak- ja TYK-kuntoutus.

Hallituksen suunnitelmat vaikuttavat hyvin lyhytkatseiselta politiikalta. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Parantamalla työhyvinvointia ja helpottamalla paluuta työelämään yhteiskuntamme voisi kyllä säästää merkittäviä summia. Nyt hallitus kuitenkin ilmeisesti haluaa valita aivan toisenlaisen suunnan, ja sen takia kysynkin vastaavalta ministeriltä: kun hallitusohjelmassa nyt todetaan, että toimeenpannaan kuntoutusjärjestelmän kokonaisuudistus, niin tarkoittaako tämä kokonaisuudistus nyt sitä, että romutetaan kaikki nykyinen toiminta?

16.58 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokonaisuudistus tarkoittaa sitä, että jo kuntoutuksen käsite pitää kyetä määrittelemään niin, että se vastaa 2020-luvun työelämän vaatimuksia. Lähdetään ihan perusasioista, siitä, mitä se kuntoutus on, mitkä kokonaisuudet, mitkä asiat siihen liittyvät. Mielenterveyskuntoutus on ihan eri asia kuin joku tuki- ja liikuntaelinvamman jälkeinen kuntoutus. Kuntoutuslainsäädännön kokonaisuudistus on sitä, että juostaan kasaan vuosikymmenten varrella tapahtuneet lainsäädännön muutokset, jotka ovat menneet joissakin tilanteissa jopa hyvinkin eri suuntiin. Mennään ihan perusteisiin käsitteistöstä alkaen.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, toinen asia: Kyllä kuntoutuksen tehtävä tulee olemaan oleellinen osa esimerkiksi työssäjaksamista ja työurien pidentämistä jatkossakin. (Puhemies koputtaa) Tämä muun muassa otetaan kuntoutuslainsäädännön kokonaisuudistuksessa huomioon.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

6. Päivystysasetuksen muuttaminen synnytysten osalta

Kansalaisaloite KAA 1/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 3 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 3 minuuttia. Puheenvuoro on sallittua käyttää myös omalta paikalta.

Keskustelu

17.00 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Viime vuonna joukko äitiyshuollon ammattilaisia, kättilöitä, hoitajia, lääkäreitä ja iso joukko äitejä tekivät valtavan urakan kerätessään yli 66 000 nimeä, iso osa kirjaimellisesti pienessä ajassa lomakkeisiin haettuja kannatuksia.

Miksi tämä vaivannäkö? Vaatimus on säilyttää nykyiset synnytyslaitokset, säilyttää tärkeä osa hyvää, hyvin toiminutta, synnyttäjiä ja vauvoja priorisoivaa äitiyshuoltoa, turvata mahdollisuus turvalliseen synnytykseen riittävän lähellä. Ympäri vuorokautinen hätäsektiovalmius synnytyksiä hoitavassa sairaalassa on ilman muuta oltava. Gynekologin, anestesioivan ja leikkausryhmän on oltava nopeasti paikalla. Tämä asiantunteva hoitoryhmä vastaa ja on saanut myös koulutusta huonokuntoisena syntyvän vastasyntyneen alkuihoidosta ja mahdollisesta elvytyksestä. Huonokuntoisena syntyvän vauvan ensihoito on siis kiinni osaavasta hoitotiimistä eikä yhdestä paikalla olevasta lastenlääkäristä. Kuitenkin päivystysasetukseen vedoten synnytykset haluttaisiin keskittää vain suuriin yksiköihin, jos sairaalassa ei ole ympärivuorokautista lastenlääkäripalvelua.

Synnytysyksiköiden sulkemisen myötä ambulanssisynnytykset ovat lisääntyneet ja lisääntyisivät entisestään. Jo nyt joka viides päivä äiti synnyttää vauvansa matkalla sairaalaan. Tutkimusten mukaan erityisesti ennen aikaisesti syntyvillä vauvoilla on kuusinkertainen riski kuolla syntyessään matkalla. Matkasynnytyksessä kivunlievitys ei onnistu. Mahdollisessa runsaassa verenvuodossa ei ole paljon tehtävissä. Sikiön sydänäänien muutoksia ja mahdollista hapenpuutetta ei ole diagnosoitavissa ja niin edelleen ja niin edelleen.

Isot synnytyslaitokset ovat jo nyt toimintansa ääri rajoilla. Tilat ovat pieniä, henkilökunta vähän, jatkuva kiire. Medikalisaatio lisääntyisi entisestään, ja kustannukset nousisivat. Pienissä yksiköissä taas on totuttu ennakoimaan ja herkästi huomioimaan synnytyksen kuluja ja sydänkäyrissä tapahtuvat muutokset. Näistä ilmoitetaan herkästi päivystävälle gynekologille, joka usein tulee yksikköön ja on usein kirjaimellisesti hyvin lähellä, jos äkkiä apua tarvitaan. Suurissa sairaaloissa välimatkat taas ovat usein pitkiä ja lääkäri voi olla kiinni toisaalla.

Arvoisa rouva puhemies! Puhun asiasta paitsi kolme poikaa synnyttäneenä myös nais-tentautien ja synnytysten erikoislääkärinä erikokoisissa sairaaloissa työtä tehneenä. Olisi todella suuri virhe lopettaa pieniä synnytyslaitoksia. Päinvastoin: ellei (Puhemies koputtaa) kyse ole riskisynnyttäjistä, suosittelen lämpimästi synnytystä, tätä niin lapsen äidille kuin isällekin ainutlaatuisista tapahtumista, pienemmissä yksiköissä tapahtuvaksi.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

17.04 **Mikaela Nylander r:** Arvoisa puhemies! Ennen kuin siirryn kommentoimaan itse asiakysymystä, haluan onnitella kansalaisaloitteen tekijöitä. Lähes 67 000 allekirjoituksen kerääminen on melkoinen saavutus.

Päivystysjärjestelmän uudistaminen oli osa edellisen hallituksen rakennepoliittista ohjelmaa. RKP:n vastustuksesta huolimatta päivystysasetukseen jäi kohta, jossa määrätään, että synnytystoimintaa keskitetään vähintään noin 1 000 synnytystä vuodessa hoitaviin yksiköihin. Synnytysten keskittämistä on motivoitu keskittämisen taloudellisilla hyödyillä. Isompi synnytysairaala kykenee väittämän mukaan kustannustehokkaammin järjestämään synnytukset. Tällä väitteellä ei tilastojen valossa ole perää.

Esimerkiksi — ja käytän tässä nyt koko ajan esimerkkinä Porvoon sairaalaa — Porvoon sairaalan taloudelliset luvut kumoavat tämän väitteen täysin. Porvoon sairaalassa synnyttäminen on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUSin vuoden 2014 palveluhinnaston mukaan kymmeniä prosentteja edullisempaa kuin Helsingin yliopistollisessa sairaalassa. Koska Porvoon sairaalan synnytystoiminta täyttää kaikki muut — painotan tässä: kaikki — päivystysasetuksen laadulliset kriteerit, on täysin järjenvastaista, että edellisen hallituksen hyväksymässä asetuksessa määrätään 1 000 synnytysten rajasta, joka uhkaa HUSin alueen kustannustehokkaimman synnytysyksikön toimintaa.

Toivonkin nyt, että ministeri Rehula käyttää maalaisjärkeä ja poistaa vaatimuksen 1 000 synnytyksestä. Se on ministerin ja ministeriön suvereenissa päätäntävällässä. Toivon myös, että ministeri Mäntylä, joka nyt valitettavasti ei ole täällä, pysyy kannassaan ja tekee edelleen kaikkensa, jotta asetus kumotaan synnytysten määrän kohdalla.

Haluaisinkin nyt esittää kysymyksen ministeri Rehulalle: Miten aiotte tehdä tämän vaatimuksen kohdalla? Jos kaikki muut laadulliset kriteerit täyttyvät synnytysyksikön kohdalla, niin jos jää alle 1 000 synnytysten, niin eikö tämä vaatimus ole silloin aivan kohtuuton?

17.07 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa rouva puhemies! Päivystysasetus on kova pala nieltäväksi monelle synnytysairaallalle. Lakkautusuhka on ilmeinen useilla paikkakunnilla. Suomen suuri pinta-ala asettaa erityisiä haasteita synnytysairaaverkostollemme. Meidän pitää pystyä huolehtimaan siitä, etteivät synnytysmatkat karkaa aivan käsistä. Kansalaisaloite päivystysasetuksen muuttamisesta synnytysten osalta on merkki suomalaisten aidosta huolesta liittyen synnytyspaikkojen vähenemiseen.

Päivystysasetuksessa tähdätään potilasturvallisuuden parantamiseen. Tarkoitus on hyvä, mutta entäpä synnytysmatkojen pitenemisestä aiheutuvat riskit? Suomi on turvallinen paikka synnyttää. Tämä luonnollinen tapahtuma hoituu sujuvasti ja turvallisesti tälläkin hetkellä. Tässä suhteessa synnytysten osalta päivystysasetuksen tarkoituksenmukaisuus voidaan kyseenalaistaa. Matkasynnytysten mahdollisen lisääntymisen, synnytysten jälkeisen hoidon ja muiden synnyttäjien ja sairaaloiden toimintaan kohdistuvien negatiivisten vaikutusten osalta olen huolissani niin kuin lukuisat muut suomalaiset.

Mikäs siinä, jos päivystysasetus voitaisiin toteuttaa ilman synnytystoimintojen alasajoa, mutta käytännössä tämä ei onnistu. Onneksi sentään muutamat lakkautusuhan alla olleet synnytysosastot ovat saaneet toiminnalleen jatkoaikaa. Näin on käynyt esimerkiksi meillä Varsinais-Suomessa, Salossa. (Mikaela Nylander: Ja Porvoossa!) Salon aluesairaalan synnytysosasto ei ole esimerkiksi matkasynnytysten suhteen kriittinen paikka verrattuna Pohjois-Suomen tilanteeseen. Se on silti alueellisesti merkittävä synnytyspaikka, jossa syntyy maailmaan vuosittain noin 750 lasta. Synnytysten lakkaaminen Salossa vie tätä tärkeää palvelua kauemmaksi kansalaisista, mikä on valitettavaa. Lisäksi sen myötä on riski, että

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

sairaalan toiminta alkaa näivettyä erikoislääkäreiden vähentyessä synnytysosaston sulkiessa ovensa.

Toivon suuresti, että synnytyssairaaloiden tilannetta punnitaan kokonaisuutena käytännön järjellä ja suurella sydämellä. Lakkauttamisten vaikutuksista on oltava kartalla päätöksiä tehdessä. Olisi ollut tietenkin toivottavaa, että kansalaisaloite olisi tuotu käsiteltäväksi jo viime kaudella, tämä on kuitenkin soteen liittyvä asia. — Kiitos.

17.09 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen allekirjoittajat ovat huolissaan siitä, että viime hallituskaudella annettu päivystysasetus uhkaa pienempien eri puolilla Suomea sijaitsevien synnytyssairaaloiden toimintaa. Sosiaali- ja terveysministeriö perustelee, että annetun päivystysasetuksen tärkein peruste oli potilasturvallisuus. Täysin normaalisti sujunut raskaus voi synnytyksen aikana muuttua hätätilanteeksi, jolloin lapsen pitää syntyä 15—20 minuutin kuluttua tämän hädän havaitsemisen jälkeen. Tämän vuoksi synnytykset halutaan keskittää yksiköihin, joissa on välittömästi saatavilla naistentautien ja synnytyksen sekä anestesiologian erikoislääkäri tai niihin hyvin perehtyneet lääkärit sekä näiden lisäksi nopeasti saatavilla lastentautien erikoislääkäri tai alaan hyvin perehtynyt lääkäri.

Päivystysasetuksella haettiin siis potilasturvallisuutta ja säästöjä. Kansalaisaloitteen allekirjoittajat ovat huolissaan siitä, että kun päivystysasetus asettaa lisävaateita pienempien sairaaloiden synnytysosastoille, eivät kunnat ja kuntayhtymät pysty vastaamaan noihin vaateisiin, vaan sairaalat ajetaan alas. Tämä tarkoittaa väistämättä lisää matkasynnytyksiä, lisää suunniteltuja synnytysten käynnistyksiä, lisää synnyttäjän yöpymisiä kauempana olevassa sairaalassa ja myös lisää tilan ja henkilökunnan tarvetta jäljelle jäävissä synnytyssairaloissa.

Kansalaisaloitteessa nostetaan esille vakavia kysymyksiä: Miten onnistuu autossa synnyttävän tuki ja kivunlievityksen hoitaminen ilman kättilöä tai lääkäriä avautumisvaiheen aikana? Entä sydänäänien kuuntelu synnytysmatkan aikana? Entäs sitten vastasyntyneen alkuhoito? Jos matkasynnytykset lisääntyvät, tarkoittaa se, että nykyistä useampi vauva jää vaille sitä, mitä päivystysasetuksella nimenomaan tavoitellaan, eli lastentautien erikoislääkärin nopeaa saatavuutta synnytyksen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Nämä kansalaisaloitteen allekirjoittajien huolet ja kysymykset ovat aiheellisia, ja niihin meidän on eduskuntakäsittelyn aikana löydettävä vastaukset. Tänään tasan viisi vuotta sitten olin itse viimeksi synnyttämässä isossa yliopistollisessa sairaalassa. Prenataaliosasto oli täysi ja hoitajalla armoton kiire. Kysyin hoitajalta, voinko soittaa miehelleni, että alkaa tulla sairaalaan pitkän matkan takaa. Hoitaja totesi, että "ette te, rouva, vielä synnytä". Tuosta toteamuksesta puolen tunnin päästä vauva oli syntynyt. Minä synnytin siis ilman kivunlievitystä, eikä isä nähnyt lapsensa syntymää. Toisin olisi ollut, jos hoitajalla olisi ollut aikaa tutkia minut. Myös synnytyssairaaloiden ruuhkautuminen ja kiire voivat olla potilasturvallisuutta alentava tekijä. Hoidon laadun kokemusta se ainakin alentaa. Synnytys on luonnollinen osa elämää. Sitä ei pidä medikaloida yhtään nykyistä enempää.

17.13 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on tärkeä kansalaisaloite. Vuonna 2013 hyväksytyn päivystysasetuksen yhtenä tarkoituksena on parantaa potilasturvallisuutta muun muassa säätämällä päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä. Kansalaisaloite ottaa oikeutetusti kantaa asetukseen synnytysten osalta, sillä tässä

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

kohtaa sääntely on liian tiukkaa. Potilasturvallisuutta ei edistetä säätämällä päivystysvaatimuksia sellaisiksi, että nykyisellään erinomaisesti toimivia synnytysyksiköjä joudutaan lakkauttamaan. Palvelun saatavuus heikkenee, ja välimatkojen pidetessä myös riskit kasvavat.

Asetuksen suuri ongelma on vaatimus lastentautien erikoislääkäreiden tai lastentauteihin hyvin perehtyneiden lääkäreiden nopeasta saatavuudesta. Tälläkin hetkellä lastentautien erikoislääkäreistä on pulaa. Päivystysasetuksen kireät vaatimukset pahentavat tätä kierrettä. Viime kädessä kysymys on kuitenkin siitä, onko turvallisempaa saada lääkäri kotona 15 minuutin viiveellä vai laittaa äiti tien päälle autoon seuraavaan sairaalaan. Lapin laajassa maakunnassa synnytystoiminta on tällä hetkellä molemmissa keskussairaaloissa. Päivystysasetus kuitenkin vaarantaa toiminnan Länsipohjan keskussairaalassa. Jo nyt matkat synnyttämään voivat olla satoja kilometrejä. Alemman päivystystason sairaalassakin hoito on kiistatta parempaa kuin tien päällä autossa tai ambulanssissa. Potilasturvallisuudesta ei saa tinkiä, ja riskisynnyttäjät onkin edelleen myös kansalaisaloitteen pohjalta ohjattava suurempiin sairaaloihin.

Päivystystasovaatimusten kiristäminen potilasturvallisuuden nimissä ei ole perusteltua, kun käytännössä sekä laatu että turvallisuus kärsivät. Synnytysten karatessa kauemmas äidit joutuvat jännittämään paitsi synnytystä myös pitkää matkaa sairaalaan. Päivystysasetusta on perusteltu taloudellisten tekijöiden kautta. Kuitenkin kun vaatimustasoa kiristetään, se on ainoastaan lisäävä kustannustekijä taloudellisesti. Säästöjä toki tulee siinä vaiheessa, jos yksiköjä lakkautetaan. Sitäkö päivystysasetuksella tosiasiallisesti haetaan?

Yksi hallituksen suurimmista kärkitavoitteista on sääntelyn purkaminen, normiston helppottaminen, ja tämä on myös talouskysymys. Synnytys on maailman luonnollisin asia. Ei pidä medikaloida sitä, ja meillä on jo nyt huipputasoa olevat sairaalat. Me tarvitsemme palvelut synnytysten osalta laajasti koko maassa. 67 000 ihmistä on kirjoittanut aloitteen. Toivon sille tukeanne ja myötätuulta.

17.16 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa puhemies! Suomen on oltava maailman turvallisimaa maa synnyttää ja syntyä. Tämä kansalaisaloite on tervetullut, ja se antaa eduskunnalle tervetulleen mahdollisuuden käydä tämä asia perusteellisesti läpi.

Jotta jokaisessa sairaalassa, jossa synnytetään, olisi asianmukainen henkilöstö ja välineistö vastasyntyneen ja äidin terveyden turvaamiseksi, tästä asiasta on linjattu ministeri Huovisen allekirjoittamalla uudistetulla päivystysasetuksella. Tuon asetuksen mukaan synnytyksiä hoitavassa sairaalassa on oltava ympärivuorokautinen sektiovalmius ja saatavilla lastentautien erikoislääkärin osaaminen. Sairaaloissa synnytysten määrän on oltava 1 000 vuodessa juuri sen takia, että siellä on oikeasti mahdollisuus kehittää ja ylläpitää koko henkilökunnan osaamista hätä- ja erityistilanteissa, koska normaalisti arvioitu synnytys voi kääntyä aivan toiseksi. Vahinko ei tule kello kaulassa. Asetus on monin tavoin perusteltu.

Kun näin kovissa säästötalkoissa ollaan, niin on sanottava myöskin se, että on viisasta, että asetuksen taustalla on myös vahvasti niukkojen voimavarojen, myöskin niukan henkilöstön kohdentaminen sekä kustannustehokkuuden tavoittelu. Tämän asetusmuutoksen on arvioitu tuovan kustannustehokkuuden lisääntymisen myötä noin 60 miljoonaa euroa nettosäästöjä.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Totean myöskin, että jokaisen sairaanhoitopiirin johto on pitänyt tätä asetusta kannatettavana, koska se lisää heidän mukaansa potilasturvallisuutta ja selkeyttää myöskin päivystyksiä koko maassa.

Tässä aloitteessa ehdotetaan, että kunta tai kuntayhtymä voisi poiketa näistä asetetuista kriteereistä, ja totean tässä, että myös asetus antaa mahdollisuuden poiketa näistä kriteereistä, mikäli palvelun saavutettavuus tai potilasturvallisuus sitä edellyttää, ja tämä on hyvä tässä todeta.

Sen myöskin haluan tässä sanoa, että matkasynnytykset ovat riski lapsille, mutta on todettava, että tämän ilmiön ei ole todettu olevan riippuvainen tästä asetuksesta vaan matkasynnytysten määrä on lisääntynyt, ja mikä on huomioitavaa: se on lisääntynyt Länsi- ja Etelä-Suomessa. Tämä ilmiö on täällä eduskunnassa nyt sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käytävä läpi, ja todennäköisesti tässä on kysymys myöskin hoitoketjuista ja siitä toiminnasta, millä potilaita... Tai raskaus ei ole sairaus eikä synnytys, vaan synnyttäviä äitejä on ohjeistettu, mutta siihen tässä ajankäytöllisesti ei ole mahdollista mennä.

Totean, että korkeatasoinen kättilöiden ammattikunta on kansallinen ylpeytemme ja kättilöiden osaamista on voitava hyödyntää nykyistä enemmän. Äitiyshuollon ja synnytystoiminnan korkeatasoisuudesta on pidettävä tinkimättömästi kiinni, kun sote-uudistusta vietään eteenpäin. Tiedän, että Kättilöliitto on ehdottanut kättilövetoisia synnytystupia, yhä enemmän on kotisynnytyksiä. On hyvä huomata, että synnytystoiminta muuttuu hyvin paljon tulevaisuudessa riippumatta tästä asetuksesta, (Puhemies koputtaa) ja sen takia on tärkeää, että synnytyksiä seurataan THL:n rekisterein ja eduskunta käy tästä keskustelun, ja tulemme vastaamaan tarkkaan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tämän tervetulleen aloitteen kysymykseen. Tämä aloite on todellakin tervetullut.

17.19 Martti Talja kesk: Arvoisa rouva puhemies! Päivystysasetuksen valmistelun yhteydessä pyysin sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnalliselta sosiaali- ja terveysalan eettiseltä neuvottelukunnalta lausunnon synnytysten hoitoon liittyvistä eettisistä kysymyksistä. Etene totesi tällöin, että eettiset periaatteet saattavat joutua joskus vastakkain, kun tavoitteena on synnytyksen hyvä hoito. Kuitenkin syntyvän lapsen kasvun ja kehityksen perusedellytys on synnytystapahtumaa edeltävän, synnytyksen aikaisen ja synnytyksen jälkeisen hoidon hyvä taso. Etene totesi myös, että synnytysten hoitoa, kuten muutakin terveydenhoitoa, järjestettäessä joudutaan myös ottamaan huomioon, kuinka paljon voimavaroja on käytettävissä kyseiseen tarkoitukseen ja kuinka ne pitää jakaa, jotta kansalaisten yhdenvertaisuus toteutuisi.

Arvoisa rouva puhemies! Nämä eettisesti kestävätkin hyvän synnytystoiminnan järjestämisen tavoitteet voidaan saavuttaa keskittämällä edelleen synnytystoimintaa, kuten erikoissairaanhoidon toimintaa muutenkin. Tällä tavalla saadaan aikaan säästöjä.

Uudessa päivystysasetuksessa otettiin huomioon kansainväliset normit synnytystoiminnan säätämiseksi myös Suomessa. Sairaalassa synnytysosaston henkilökunnan lisäksi tarvitaan välittömässä valmiudessa olevien synnytyslääkärien, anestesia- ja lastenlääkärien ja anestesiahoitajan sekä leikkaussalihoitajan resurssit kriisitilanteita varten, kun kaikki ei mene sillä tavalla kuin pitäisi.

Kallein osa synnytysturvallisuutta on tämä ympärivuorokautinen päivystys. Sen kustannukset saattavat olla 2,4 miljoonaa euroa vuodessa. Pienten sairaaloiden yöleikkausten määrästä keisarileikkaukset muodostavat noin 80 prosenttia. Optimaalinen synnytyssairaalan väestöpohja on 200 000 asukasta eli noin 2 000 synnytystä vuodessa. Tällä väestömää-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

rällä synnytysten ja naistentautien erikoisalalan kaikkien toimintojen hoitaminen vaatii noin kahdeksan erikoislääkärin työpanoksen. Tämä on myös minimimäärä, jolla ympärivuorokautinen päivystys pystytään hoitamaan ilman lääkärin työpanoksen kallista ostamista. Tällä hetkellä Suomen sairaaloissa on pulaa synnytys- ja naistentautien sekä lastentautien erikoislääkäreistä.

Synnytysturvallisuus on Suomessa kansainvälistä huippuluokkaa. Siitä huolimatta varhaislapsikuolleisuutta lisää lääkärin kotipäivystys sairaalapäivystykseen verrattuna 40 prosentilla. Vastaavasti lapsen varhaiskuolleisuus on saman verran suurempi alle 1 000 synnytyksen sairaalassa verrattuna yli 2 000 synnytyksen sairaalaan. Synnytyksessä vammautuneen lapsen elinikäiset hoitokulut saattavat olla jopa 5 miljoonaa euroa, inhimillisestä kärsimyksestä puhumattakaan.

Kotona tai matkalla sairaalaan syntyy maassamme noin 70 lasta vuosittain. HUS-alueelakin määrä on keskimäärin kymmenen sairaalan ulkopuolista suunnittelematonta synnytystä vuodessa.

Arvoisa rouva puhemies! Päivystysasetuksen määräykset synnytysten keskittämisestä (Puhemies koputtaa) parantavat hyvin valmistautumista synnytyksen turvallisuuteen ja vastaavat keskeisiin eettisiin tavoitteisiin. Ja toiseksi, synnytysten keskittäminen on hanke, joka turvaa elintärkeää toimintaa vähenevin resurssein ja lisää osaltaan erikoissairaanhoidon toiminnan tehokkuutta. Alueelliset etäisyydet on otettava tässä huomioon. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Rehula, 3 minuuttia.

17.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäinen kerta tästä puhujapöytästä.

Aivan aluksi totean, että tämä aloite päivystysasetuksen tai tässä tapauksessa lain muuttamisesta niin, että päivystysasetus tulisi muuttaa sen lain mukaiseksi, on tietenkin tervetullut. Tällaisia tilanteita vartenhan kansalaisaloitejärjestelmä on luotu, ja sitten pitää muistaa tässä yhteydessä käydyin keskustelun eri vaiheissa sekin, miten tämä prosessi täällä eduskunnassa etenee. Tämähän on nyt kansalaisaloite, jonka tämä täysistunto lähettää valiokuntakäsittelyyn, ja valiokunnassa on sitten oma prosessinsa, miten tämä asia etenee. Tarvitaanko tässä jossakin käsittelyn vaiheessa sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntemusta — voisin ennustaa, että aika alkuvaiheessa tulette kuulemaan, miksi päivystysasetus on olemassa ja miten näitten synnytysten kohdalla on menetelty, tai sitten sekin vaihe, jossa kysytään mahdollisesti perhe- ja peruspalveluministeriltä jotakin, voi tulla, mutta tätä tuskinkukaan meistä vielä osaa ennakoida.

Arvoisa rouva puhemies! Miksi päivystysasetus? Kiitokset edeltäjälleni ministeri Huoviselle siitä, että päivystysasetus aikaansaatiin. Tiedän, miten kovan työn ja, voisi sanoa, tuskankin takana on se, että päivystysasetus on olemassa. Päivystysasetuksen ensisijainen tarkoitus ja tavoitehan on se, että turvataan niissä tilanteissa, joissa tarvitaan nopeasti, äkillisesti vaativaa hoitoa, tässä tapauksessa hoitoa, että se on saatavilla. Ja kuten päivystysasetuksen toimeenpano on osoittanut, se toimeenpano tapahtuu eri puolilla Suomea hie- man eri tavalla johtuen siitä, että etäisyydetkin ovat erilaisia. Me olemme tilanteessa, jossa yhtenä osana koko sote-uudistusta joudumme miettimään ja pohtimaan aidosti sen, minkä verran meillä on osaamista niihin tehtäviin, joita meidän sosiaali- ja terveydenhuollossa on. Aivan ylintä päivystysasetuksen olemassaolonkin näkökulmasta on se, että osaaminen

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

turvataan. Miksi päivystysasetus, ja miksi synnytyksistä on pitänyt edes tehdä kansalaisaloite? Ymmärrän erittäin hyvin sen, että on huoli palveluista, mutta en malta olla toteamatta ensimmäisen puheenvuoron käyttäjän noin kolmatta lausetta, jossa edustaja totesi "säilyttää synnytyssairaalat". "Säilyttää synnytyssairaalat" on tärkeä asia, mutta kyllä vielä tärkeämpää on lapsen ja äidin turvallisuus niissä tilanteissa.

Ja, arvoisa rouva puhemies, ihan lopuksi lyhyesti: Päivystysasetus ja tämä synnytyksiäkin koskeva kohta kyseisestä päivystysasetuksesta antaa mahdollisuuden poikkeuksiin, mutta tämä ei tarkoita sitä, että olisi piikki auki, vaan tämä tarkoittaa sitä, että paikalliset, alueelliset olosuhteet otetaan huomioon.

Puhemies Maria Lohela: Debatti on avattu, niin että voitte pyytää puheenvuoroja.

17.27 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille ja puheenvuorojen käyttäjille ja ennen muuta tämän kansalaisaloitteen allekirjoittajille. Tämä on ensimmäinen kansalaisaloite tällä kaudella.

Itse olen kahdessa synnytyksessä ollut mukana, ja toiseen oli hyvin kiirekin. Kaikki onneksi meni ammattitaitoisen henkilökunnan kanssa hyvin. Päivystysasetuksen taustalla on potilasturvallisuus, ja siitä ei missään nimessä saa tinkiä. Kuitenkin tutkimukset osoittavat, että on kuusinkertainen riski lapsella kuolla, jos synnytys tapahtuu matkalla, ja silloin pitää kysyä, toteutuuko potilasturvallisuus. Toisaalta mitä sitten synnytyssairaaloiden alarajo vaikuttaa muuhun sairaanhoitoon ja terveydenhoitoon? Näin ollen toivonkin, että eduskunnassa käydään perusteellinen käsittely asiantuntijoiden johdolla niin, että lapsen ja äidin turvallisuus on tässä käsittelyssä ja tämän kansalaisaloitteen lopullisessa päätöksenteossa etunenässä.

17.28 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuntuu siltä, että olisi itse pitänyt olla selittämässä tuossa ministeri Rehulan paikalla tätä kysymystä, koska olen ollut allekirjoittamassa tämän asetuksen ja puolustan sitä tässäkin yhteydessä nimenomaan potilasturvallisuuden näkökulmilla.

On hyvä, että tässä keskustelussa täällä moni teistä, joka on kansalaisaloitteen kannalla, kuitenkin totesi sen, että tämä hätäsektiovalmius, joka myös tällä asetuksella tuotiin tähän meidän järjestelmäämme kaikkiin synnytyksiä hoitaviin sairaaloihin, on tärkeä. Jokainen meistä varmasti ymmärtää, että ei ole meidän äitien eikä perheiden tehtävä vahtia, että onkohan siinä sairaalassa, jonne minä menen synnyttämään, kaikki se valmius, jota tarvitaan.

Mutta, hyvät ystävät, kyllä tämä koskee myös kysymystä lastenlääkäristä, joka täällä nostettiin esille. Saamieni tietojen mukaan meillä on tilanne, jossa jopa 2 prosentissa synnytyksiä tarvitaan lastenlääkärin pikaista arviota lapsen syntymän jälkeen. (Puhemies koputtaa) Ei silloin ole välttämättä aikaa lähteä soittamaan kovin kauaksi siitä (Puhemies koputtaa) sairaalasta, että voisiko lastenlääkäri mahdollisesti kotoaan tulla katsomaan tätä lasta, eli kyllä kysymys on potilasturvallisuudesta myös lastenlääkärin osalta.

17.29 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä pelkään, että tässä ei ole kyse pelkästään synnytyksistä, vaan on kyse isommasta asiasta, nimittäin monen aluesairaalan palvelukokonaisuuden tulevaisuudesta, johon tässä jo muun muassa edustaja Kulmuni kiinnitti huomiota.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Todellakin, kuten edustaja Heinonen totesi, tutkimuksen mukaan vauvalla on kuusinkertainen riski kuolla syntyessään matkalla. Minä toivon, että meillä ei ole tavoitteena lisätä tätä riskiä, että matkasynnytykset lisääntyvät. Nyt ne ovat viime vuosina jo lisääntyneet jopa 20 prosenttia, ja olen samaa mieltä edustaja Sarkomaan kanssa siitä, että tähän meidän on sosiaali- ja terveystieteiden erityisesti kiinnitettävä huomiota.

Mutta, arvoisa puhemies, minä uskon, että matalan riskin synnytyssairaaloissa jokaisella vastasyntyneellä vauvalla on paremmat edellytykset elämälle kuin tien päällä syntyessä. Sairaalassa alkuhoito on ihan varmasti parempaa kuin (Puhemies koputtaa) tien päällä. Kansalaisaloitteen viesti on otettava vakavasti.

17.30 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kannatan tätä kansalaisaloitetta lähtökohdaltaan.

Mielestäni nyt, kun hallitus on näitä normeja purkamassa, tässä on yksi normi, joka pitäisi purkaa, tämä noin 1 000 synnytyksen raja. Minä luotan sairaanhoitopiirien asiantuntemukseen arvioida, mihinkä yksiköihin pystytään riittävä asiantuntemus turvaamaan, ja myöskin arvostan sitä asiakaspalautetta, että ne synnytyssairaalat, jotka eivät pysy tässä kehityksessä mukana, tipahtavat jo asiakaspalautteenkin pohjalta pois.

Esimerkiksi Oulaskankaan sairaala Oulaisissa on erinomainen esimerkki siitä, että siellä on ammattitaitoinen henkilökunta, viihtyisät tilat ja asiakaspalaute mitä erinomaisin. Itsekin näen, että tällä on kytkentä myös näitten sairaaloitten tulevaisuuteen ja niitten palveluvalikoimaan ja mahdollisesti myöskin koulutukseen, mikä on kysymyksessä esimerkiksi tämän Oulaisten osalta. Siinä voi mennä suuri klusteri sekä koulutuksen että terveydenhuollon osalta tässä samalla yhden asetuksen kautta.

17.31 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeää, että tutkimusten perusteella kehitämme meidän terveydenhuoltoa, ja totean tässä, että tutkimuksen avulla ei olla voitu päätellä, ovatko sairaaloiden sulkemiset tai nämä etäisyydet vaikuttaneet matkasynnytysten määrään, vaan tässä taustalla on hyvin monia ilmiöitä. Esimerkiksi täällä pääkaupunkiseudulla etelässä, missä ne matkasynnytykset ovat lisääntyneet, syynä on ollut esimerkiksi se, että sairaalasta ollaan sanottu, että olkaa mahdollisimman pitkään, synnyttäjät, kotona.

Tässä on kysymys hoitoketjusta, asiasta, joka pitää ottaa vakavasti. On todella tärkeää, että terveydenhuoltoa kehitetään asiakkaiden, ihmisten, lähtökohdista. Haluan tässä sanoa, että en halua olla synnytyksiä medikalisoimassa, se on luonnollinen tapahtuma. Tärkeää on, että kun alueella kehitetään synnytyssairaaloita, niin esimerkiksi meidän Kätilöopiston Haikaranpesä-tyyppinen toiminta on mahdollista, perhehuoneita on. Synnytys on luonnollinen asia, mutta meidän päättäjien on huolehdittava siitä, että niissä sairaaloissa, joissa synnytetään, on turvallista. Hyvin tavalliselta, turvalliselta näyttävä (Puhemies koputtaa) synnytys voi yhtäkkiä kääntyä sellaiseksi, että hätäsektiota tarvitaan. Tärkeää on, (Puhemies koputtaa) että lääkäri on paikalla. On merkittävä ero lasten kuolleisuudessa siinä, onko lääkäri sairaalassa vai kotona päivystämässä, sen kertovat tutkimukset ja tilastot.

17.33 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko hieman oikoa mutkia suoraksi ja vastata edustaja Sarkomaalle, kun otitte esille sen, että Länsi-Suomessa ovat matkasynnytykset lisääntyneet: No, ilman muuta ne ovat lisääntyneet. Kun Raumalta on suljettu synnytyssairaala, niin totta kai siellä matkasynnytysten

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

määrät ovat nousseet. Ja on huomioitava se riskin ottaminen, että meillä on jo tässä vaiheessa puutteellinen hoitoketju, joka aiheuttaa sitä myös tiheällä synnytyssairaalaverkostolla. Mutta kyllä minä vielä vetoan, että kun tämä valiokuntaan tulee, niin todellakin pohditte sitä, niin kuin ministerikin sanoi, että mitkä ovat ne kriteerit, että näitä poikkeuksia voidaan tehdä.

Kyllä, tässä on käytetty erinomaisia puheenvuoroja, että meillä on Suomessa sellaisia synnytyssairaaloita, jotka toimivat loistavasti. Kahdessa puheenvuorossa on tuotu se esille. Että edustaja Myllykoskella ei ole aluepoliittista näkemystä, vaan se äitien ja synnyttäjien sekä myös kättilöitten esille tuoma huoli: lapsen kuoleman kuusinkertainen mahdollisuus.

17.34 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että tätä katsotaan kokonaisuutena, matkasynnytykset ovat yksi osa. Mutta tässä totean, että tuo matkasynnytysten määrä oli lisääntynyt jo silloin ennen kuin tätä päivystysasetusta oli tehty. Tämä ilmiö on vähän laajempi, ja on hyvä, ettei näitä laiteta yksi yhteen, mutta totta kai on selvää, että valiokunnassa tähän paneudumme. Matkasynnytys on asia, joka taitaa lisätä kuusinkertaisesti lasten kuolemanriskiä. Se on otettava vakavasti, on löydettävä erilaisia mahdollisuuksia tulla pitkistä matkasta odottamaan synnytystä. Tämä on tärkeä asia, missään nimessä sitä en väheksy, mutta kerroin vain tutkimustiedoista, joihin on hyvä luottaa.

17.35 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Synnytys on normaali, luonnollinen tapahtuma, mutta sairaanhoitajan työssä olen ollut tilanteessa, jossa täysin normaali synnytys hetkessä muuttui hätäsektioksi, ja voin sanoa, että siinä ei muutamaa sekuntia pidempään aikaa voinut kuluttaa, kun puukko viuhahti ja lapsi oli ulkona — hän ei vammautunut millään tavalla. Siinä ei kotipäivystys olisi kyllä toiminut.

Nyt kun tämä päivystysasetus ja tämä synnytysten keskittäminen tähtää siihen, että kaikkialla on sitten se viimeisen päälle valmius olemassa, niin toinen puoli tätä asiaa on, että nyt näissä keskitetyissä sairaaloissa on riittävä henkilöstö olemassa ja sinne myös otetaan äitejä sisään, kun tullaan pidempien matkojen päästä. Että siellä voisi sitten olla tällaisia potilashotelli-tyyppisiä ratkaisuja pitkien matkojen päässä, joissa voi odottaa turvallisesti ja rauhallisesti.

Toinen asia liittyy siihen, että äitiysneuvolan ja ensihoidon välisen yhteistyön täytyisi olla saumatonta. Ja kysyisinkin ministeriltä: kuinka tätä puolta nyt aiotaan vahvistaa, koska ihan olennaistahan tässä on myös se, (Puhemies koputtaa) että meidän ammattitaitoiset kättilöt ovat koko prosessissa mukana ja tukemassa ja tietävät tilanteen?

17.36 **Mikaela Nylander r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tietysti samaa mieltä edustaja Huovisen kanssa siitä, että potilasturvallisuudesta ei saa tinkiä, niin että siitähän ei ole kyse. Olemme varmasti kaikki samaa mieltä, että se turvallisuus on a ja o. Mutta edellinen ministeri ei halunnut tai osannut vastata, eikä nykyinenkään halua tai osaa vastata, mihin se vaatimus 1 000 synnytyksestä perustuu. Tämä on minun mielestäni se kaikkein keskeisin kysymys: mihin tämä vaatimus perustuu?

Ministeri Rehula, olemme erittäin tietoisia siitä, että piikki ei ole auki. Meillä on Porvoon synnytyssairaalaosastolla kahden vuoden poikkeuslupa. Me täytämme kaikki muut laadulliset kriteerit, mutta meillä on vähän päälle 900 synnytystä, joten se tuntuu. Laatu,

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

turvallisuus, kaikki on kohdallaan, mutta ei ole niitä 1 000:ta synnytystä. (Puhemies koputtaa) Mihin tämä perustuu? Haluaisin tietää.

17.37 **Susanna Huovinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun en ole enää tuolla vastaajan paikalla, niin on kohtuutonta väittää täällä, että en osaa vastata asetukseen, jonka olen allekirjoittanut. Kyllä osaan vastata ja voin vastata. En vain ymmärtänyt, että kysymys osoitettiin teidän äskeisessä puheenvuorossanne minulle.

Kysymyshän ei ole mistään hatusta vetäistystä asiasta, kun olen tähän saanut aika pitkästi perehtyä silloin, kun tätä asetusta valmisteltiin, vaan tässä on tehty erittäin laaja, perusteellinen selvitystyö, jossa on ollut useita työryhmiä mukana, ja niissä työryhmitöissä on esitetty jopa suurempaa määrää kuin 1 000 synnytystä. Varmasti kaikesta siitä materiaalista, mitä esimerkiksi STM:stä on saatavissa, löytyy kyllä vastauksia, miten on päädytty tähän 1 000 synnytykseen, mutta haluan vain todeta, että tässä on ollut erittäin pitkä, jo ennen minun kauttani tehty valmistelutyö tämän päivystysasetuksen taustalla. Lisäksi haluan nyt muistuttaa, että se oli kuitenkin ministeri Huovinen, joka allekirjoitti nämä poikkeusluvutkin.

17.38 **Mikaela Nylander r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei todellakaan ollut tarkoitus kritisoida, ettette osannut vastata, mutta väitän silti... (Välihuuto) — Tai halunnut vastata edellisellä kaudella. — Mutta edelleen, vaikka lukee kaiken tämän taustamateriaalin ynnä muuta, missään ei käy ilmi, että se on juuri se 1 000, joka on se pyhä raja. Jos kaikki muut laadulliset kriteerit täyttyvät ja voidaan todeta, että se on kaikin puolin turvallinen synnytysosasto ja sairaala, niin silloin en pysty ymmärtämään, mistä tämä vaatimus 1 000 synnytyksestä tulee. Se ei enää palvele synnytysturvallisuutta, potilasturvallisuutta ynnä muuta. Silloin on kyse jostain aivan muusta.

17.39 **Martti Talja kesk** (vastauspuheenvuoro): Tämä 1 000 synnytyksen raja on varmasti approksimaatio siitä, mihin meidän naistentautien, synnytysten ja lastentautien lääkärien resurssit riittävät ihan aidosti. Suomessa on lisätty lääkäreiden peruskoulutusta, erikoislääkärikoulutusta on lisätty nimenomaan näillä aloilla, ja sitten opetus- ja kulttuuriministeriöltä on siirretty erikoislääkärikoulutus vielä sosiaali- ja terveysministeriölle, jotta pystyttäisiin sitten huomioimaan, missä meillä on lääkäripula. Tällä hetkellä näin moneen synnytysairaalaan näillä laatuvaatimuksilla meillä ei riitä lääkäreitä takaamaan sitä yleistä turvallisuutta.

17.40 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri Rehula, yli 20 vuotta lääkärinä olleena ja tämän alan erikoislääkärinä puhun nimenomaan lapsen ja äidin turvallisuudesta. Tämän kansalaisaloitteen ovat siis aloittaneet alan ammattilaiset, ja siellä on paljon alan ammattilaisia, jotka tekevät käytännön työtä, ja sen takia kannatetaan.

Tilastojen mukaan vuosittain vain yksi vastasyntynyt tuhannesta tarvitsee välitöntä hoitoa, ja näistäkin merkittävä osa on riskisynnyttäjien vauvoja, ja nämä riskisynnyttäjät on ohjattu jo aiemmin ja ohjataan myös nykyisin synnyttämään suurempiin synnytysairaaloihin, joissa on paitsi lastenlääkärit myös mahdollisesti tarvittavat tehohoidot ja erityiset jatkotoimenpiteet.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

On aivan virheellistä ajatella, että suuressa sairaalassa kaikki lääkärit olisivat heti saavilla. Se toteutuu silloin, jos lääkärikollegio on siinä synnytyssalin ulkopuolella odottamassa. Suuressa sairaalassa on isot välimatkat. Itse olen ollut päivystämässä suuressa sairaalassa ja pienessä kotipäivystyksyksikössä, missä olen ollut useasti nopeammin sen apua tarvitsevan synnyttäjän luona. Siinä kotipäivystyksyksikössä, (Puhemies koputtaa) jossa ennakoidaan, jos tulee merkkejä hätätilanteista, (Puhemies koputtaa) menimme jo silloin odottamaan, ja todella, siellä se puukko useasti viilsi nopeammin kuin isossa sairaalassa, (Puhemies koputtaa) jossa juoksumatka oli pitkä.

17.41 **Mirja Vehkaperä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päivystysasetus nykyisellään on hyvin tiukka juuri näitten 1 000 synnytyksen vuosivaatimusten vuoksi, ja myöskin henkilökunnan tilojen ja välineiden osalta on tiukat vaatimukset. Olen hyvin huolissani koko Suomen synnytyssairaaloiden verkostosta. Jos vähänkään etäisyyksiä ajattelee, niin omassa maakunnassakin Kuusamon synnytyssairaalan lakkauttaminen oli paha isku. Myöskin Kainuussa tilanne on nyt kortilla, miten se tämän poikkeustilan jälkeen jatkuu. Ja, ministeri Rehula, te päätitte oikeastaan tuon oman puheenvuoronne siihen, että nämä etäisyydet voisivat olla esimerkiksi niitä, joilla näitä poikkeustilanteita tämän verkoston osalta voitaisiin katsoa ilman, että tämä pätevyysasetus tulisi pilkulleen toteutuksi. Minä itse toivon sitä, että etäisyyksillä olisi jotain merkitystä tulkinnan suhteen.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Katainen ja Mäkisalo-Ropponen ja sitten ministeri Rehula.

17.42 **Elsi Katainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä itse pidän myöskin tätä kansalaisaloitetta erittäin tervetulleena ja toivon todella sitä ja uskon siihen, että näissä asianomaisissa valiokunnissa sitten nämä huolenaiheet todella punnitaan ja käydään sillä tavalla läpi, että asetuksesta tulee hyvä ja mahdollisimman laajasti ja kattavasti kaikkia suomalaisia äitejä ja syntyviä lapsia palveleva.

Samaan asiaan oikeastaan puutun kuin tässä useaan otteeseen on puututtu. Minkä takia nuo pitkät välimatkat eivät voi olla yhtä painavia syitä, yhtä painava kriteeri kuin tämä 1 000 synnytyksen vuosimäärä? Onko se jotenkin tullut yllätyksenä nyt, että tämä asia on tullut vastaan? Minkä takia se ei ollut jo viime kaudella silloin, kun asiasta päätettiin ja asetusta annettiin, niin painavana kriteerinä? (Susanna Huovinen: Olihan se maantieteellisissä poikkeuskriteereissä!) — Poikkeuskriteereissä, mutta kuitenkin esimerkiksi nämä Kajaanin tai Mikkelin sairaalat, jotka eivät ole tätä vaatimusta (Puhemies koputtaa) täyttämässä, kärsivät kuitenkin sitten näistä pitkistä välimatkoista.

17.44 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En millään tavalla mitätöi asian esille nostaneiden ihmisten näkökulmia. Tämä aloite on ihan huolellisesti tehty. Kuitenkin kun itse tulen tuolta Pohjois-Karjalasta, jossa synnytyssairaalaan voi tulla jopa 150 kilometrin matka, niin eipä ole siellä kukaan pitänyt tätä asiaa ongelmallisena, tätä pitkää synnytysmatkaa, eivät myöskään ammattihenkilöt. Meillä ei ole myöskään kovin paljon matkasynnytyksiä. Ja tämä onkin nyt mielenkiintoinen ero sairaanhoitopiirien välillä, miten voi olla niin isoja eroja matkasynnytyksissä eri paikoissa Suomea, ja siksi näihin hoitoketjuihin kannattaakin kiinnittää erityisen paljon huomiota. Olin itse viime kaudella sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ja silloin vakuutuin päivystysasetuksen tar-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

peellisuudesta ja olen kyllä samaa mieltä edelleen. Mutta nyt tämä asia lähtee todella uudelleen valiokuntaan käsittelyyn. Hyvä näin, ja uskon, että siellä tätä asiaa jälleen kerran huolellisesti selvitetään.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehula, 3 minuuttia.

17.45 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu kertoo sen kokonaisuuden, missä tämän aihepiirin kanssa mennään, enkä minä halua kuulla yhtään puheenvuoroa puolesta tai vastaan, ja edustaja Nylanderillekin: minun on helppo sanoa, että on monta asiaa, joita minä en osaa. Sitten on semmoinen tilanne, että kun ei osaa, niin voi ottaa selvää.

Ja yksi konkreettinen väite täällä — otan irti kokonaisuudesta — on, että matkasynnytysten määrä on lisääntynyt 20 prosenttia. Jokainen matkasynnytys on tietenkin liikaa, mutta se kokonaisvolyymi, ikäluokka, on edelleen lähes 60 000 lasta vuodessa — onneksi meillä on ikäluokka sen kokoinen — ja viimeisin tieto on, että vuoden kuluessa 70 matkasynnytystä. En väheksy yhdenkään matkasynnytyksen riskejä, mutta kun puhutaan luvuista ja puhutaan prosenteista ja puhutaan turvallisuudesta, niin sitten kun tähän vielä lisätään se, missä ne matkasynnytykset ovat lisääntyneet, niin täällä on jo keskusteluissakin sanottu, että Etelä- ja Länsi-Suomessa, todellisuudessa pääkaupunkiseudulla. Tämä argumentti on hyvä, relevantti, huoli on aito, mutta kun meidän pitäisi miettiä kokonaisuutta, niin tämän halusin nostaa esille.

Toinen asia: Täällä kysyttiin sitä, miten yhteistyötä aiotaan vahvistaa, miten ensihoito. Tietysti vakavalla asialla ei auttaisi yhtään... Mutta yksi väitehan on nyt tässä se, että takseissa ruvetaan kohta synnyttämään, että taksikuskin pitäisi kouluttaa. Mutta se viesti, minkä minä haluan antaa tässä roolissa, on se, että nyt kun eduskunnan valiokunta alkaa tätä käsitellä, niin tässähan pitää nyt nähdä tämä osana laajempaa kokonaisuutta, osana sotea, jossa keskeinen asia tulee olemaan hoitoketjujen kuntoon saattaminen. Se tulee olemaan aivan keskeinen asia. Tässähan yksi osa huolesta — ymmärrän teitäkin edustajia, joilla on huoli siitä oman alueen synnytysten tulevaisuudesta — on huoli siitä, mitä muuta sitten sotessa tapahtuu. Tämä on yksi osa sotea, jolla toki on merkitystä.

Kolmas asia: Toivon, että valiokunta — jos nyt saa ministerinä esittää valiokunnalle toivetta, mutta haluan myös sen tuoda esille, mikä on ministerin rooli, kun kansalaisaloitetta käsitellään — selvittäisi valiokuntakäsittelyn aikana, mitä tapahtui tilanteessa, jossa päivytysohje tuli voimaan, poikkeuslupat annettiin ja sitten erään sairaanhoitopiirin osalta tehtiin päätös jatkaa synnytyksiä myös ilman poikkeuslupaa kyseisen sairaanhoitopiirin alueella. Heitän kysymyksen ilmaan, koska minulla on jonkunlainen käsitys siitä, mitä puolen Suomen synnytysten osalta sen jälkeen alkoi tapahtua.

Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on tosi tärkeä, ja keskustelu on tärkeä niin, että puhutaan tosiasioilla ja argumenteilla. Vain sillä päästään eteenpäin, ja tietysti odotan ja toivon, että voidaan tehdä valiokunnan kanssa se yhteistyö, mitä kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä tarvis on.

Puhemies Maria Lohela: Siirrytään sitten puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

17.48 **Anna-Maja Henriksson r:** Värderade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Medborgarinitiativet om ändring av jourförordningens bestämmelser om förlossningar är förståeligt. I årtusenden har barnens födelse varit en naturlig process, och mänskligheten på jorden har klarat av att föröka sig. I modern tid har vi byggt upp en mycket god mödrarådgivning i vårt land, och vi kan stoltsera med att höra till de länder i världen som har den lägsta spädbarnsdödligheten.

Kännetecknande för Finland har varit ett brett nätverk av mödrarådgivningar och ett likaså rätt så brett nätverk av förlossningssjukhus. Själv är jag född i Jakobstad, där föddes också mina sex äldre syskon, och mina egna barn har fötts i Jakobstad, den sista ungefär för 20 år sedan, och det var en bra vård och omsorg man fick där. För ett år sedan stängdes förlossningsenheten vid Jakobstads sjukhus som en följd av jourförordningen som den förra regeringen fattade beslut om. Och det ska sägas tydligt och klart: svenska folkpartiet och vår ministergrupp omfattade inte det beslutet.

Onkin sanottava suoraan ja selkeästi, että RKP ei koskaan hyväksynyt päivystysasetuksen synnytystoimintaa koskevaa muutosta. Sosiaalipoliittisessa ministerityöryhmässä ilmoitin eriävän mielipiteeni, minkä edellinen ministeri Huovinen myös hyvin muistaa, ja perustelumme olivat tuolloin samat kuin tänäänkin. Ei ole mitään todisteita siitä, että 1 000 synnytyksen vähimmäismäärän täyttävä synnytysosasto olisi potilasturvallisempi yksikkö kuin esimerkiksi 800 synnytyksen synnytysosasto. Samalla tiukempi päivystysasetus johtaa siihen, että yhä enemmän lapsia kuitenkin syntyy matkan varrella, ja tämä jos mikä aiheuttaa suurempia riskejä niin äidille kuin lapsellekin. Omalta osaltani voin sanoa, että en olisi ehtinyt toisen lapsemme kanssa Kokkolaan Pietarsaaresta. Hän olisi silloin syntynyt siellä maantiellä.

RKP jäi kuitenkin edellisessä hallituksessa vähemmistöön tässä asiassa. Samalla minulla on kuitenkin aika vahva muistikuva siitä, että tuolloinen oppositio oli myös karkäs arvostelevaan hallituksen linjaa synnytystoiminnassa, varsinkin perussuomalaiset, ja nytkin mietin sitä, että missä kaikki nämä perussuomalaiset nyt ovat tässä keskustelussa, koska perussuomalaisethan ovat myös omassa vaaliohjelmassaan ilmoittaneet kansalle, että päivystysasetus on purettava, joten miten nyt tässä asiassa se keskustelu käy ministeri Mäntylän ja ministeri Rehulan välillä — se olisi mielenkiintoista tietää.

Eli tässä asiassa voidaan todeta, että ruotsalainen eduskuntaryhmä tukee perussuomalaisia, ja sekin on nyt hyvä todeta ääneen. Ja on myöskin mielenkiintoista nähdä, että myös keskustan riveistä löytyy useampikin edustaja, joka on samaa mieltä meidän eduskuntaryhmän kanssa.

17.52 **Mirja Vehkaperä kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Syntyminen ja synnytys on maailman luonnollisin asia. Me haluamme, että synnytyksen turvallisuudesta ja laadusta pidämme kiinni. Siksi kai normeja, asetuksia ja lakeja tässäkin salissa säädetään päivystysasetuksenkin muodossa.

Tämä kansalaisaloite on tervetullut herättämään meidät siihen, ovatko kaikki asiat ja paikalliset kohdallaan siitä, että me olemme säätäneet tämän synnytysasetuksen niin tiukasti näitten 1 000 vuosisynnytyksen osalta ja henkilökunnan tilojen, välineiden ja laadun osalta. Siksi on hyvä, että valiokunta käy tiukan seulan asiantuntijoitten kanssa läpi, onko nykyisessä laissa siis todellakin jotakin muutettavaa.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Tuolla pohjoisessa omassakin maakunnassa välimatkat ovat varsin pitkiä. Miltä kuulostaisivat helsinkiläisten synnyttäjien ennakoinnit siihen, että milloin sinne Tampereelle pitäisi oikein lähteä? Se on juuri sitä arkea, mitä synnyttäjät miettivät näitten pitkien välimatkojen osalta, jotka myöskin tuovat osaltansa kustannuksia sinne keskussynnytyssairaaloihin. Mietitäänpä sitä, että siellä sairaalassa olemisen aika myöskin lisääntyy ennen ja jälkeen synnytysten, kun ei ole lähempänä sitä synnytyspaikkaa.

Matkasynnytysten määrä on lisääntynyt, kuten täällä on todettu, 20 prosentilla, ja uskon, että jos synnytyssairaalaverkostoa vielä tästä kavennetaan, niin nämä matkasynnytykset ambulansseihin, autoihin, takseihin varmasti tulevat koko Suomessa lisääntymään.

Pidän tärkeänä, että ministeri Rehula ja koko hallitus miettii päivystysasetuksen muuttamista ainakin niin, että näitä poikkeuslupia annettaisiin sitten, kun laadusta ja turvallisuudesta pystytään pitämään kiinni, tuon 1 000 vuosisynnytyksen vaatimuksen osalta. Ja nämä etäisyydet olisivat myöskin yksi kriteeri siihen, että voitaisiin tämä verkosto turvata, miten se pysyisi sitten mahdollisimman hyvänä ja takaisi synnytysten laadun, turvallisuuden mutta ennen kaikkea sen oikeudenmukaisuuden siihen, että etäisyyksien takia ei tarvitse sitten pelätä synnytystä.

17.54 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tunnistan hyvin muun muassa hallitusohjelman hengen tämän päivystysasetuksen osalta, mutta rohkenen siitä huolimatta ihan puhtaasti oman maakunnan näkökulmasta käyttää muutaman sanan.

Minusta tässä asiassa olisi syytä käydä toisaalta tietysti keskustelua noista päivystysasetuksen kriteereistä, mutta myös periaatteellisesta puolesta. Synnytystoiminta on kriittinen osa muutaman keskussairaalan toimintaa, ja ilman synnytystoimintaa esimerkiksi Kainuun sotella ei ole edellytyksiä päivystävän tai vaativan erikoissairaanhoidon toteuttamiselle Kainuun alueella. Käytännössä tässä asiassa ei puhuta pelkästään sinänsä erittäin tärkeästä synnytystoiminnasta, vaan tässä linjataan erikoissairaanhoidon tasoja eri alueilla.

Minusta lähtökohtana pitää ilman muuta olla sen, että jokaisessa maakunnassa on mahdollisuus synnyttää ja tarjota keskussairaالاتasoisia erikoissairaanhoidon palveluita. Olisi-kin aika käsittämätöntä, jos Kainuussa jouduttaisiin ajamaan koko erikoissairaanhoidon alas vain sen vuoksi, että nykyisen päivystysasetuksen näkökulmasta Kainuun osalta ongelmana on vain alle 1 000 synnyttäjän lukumäärä. Tällä hetkellä Kainuussa synnyttää noin 700—800 äitiä vuodessa.

Periaatteellisen keskustelun lisäksi aiheessa on myös lukuisia palvelujen saatavuuteen ja potilasturvallisuuteen liittyviä näkökulmia, joita täällä on esille nostettu. Meillä välimatkat ovat erittäin pitkiä, eikä esimerkiksi meidän keskussairaalamme ole edes kahden tunnin saavutettavuuden rajoissa kaikilla omilla haja-asutusalueillamme. Eli on aivan selvä asia, että riski matkasynnytyksiin ja matka-aikana tapahtuviin hätätilanteisiin olisi huomattava. Lisäksi synnytysmatkan piteneminen näin oleellisesti, siis hyvin oleellisesti, vaatisi erittäin suurta lisäystä ensihoidon resursseihin, koska suuri osa synnyttäjistä tulisi Kainuun oman arvion mukaan käyttämään matkojen kulkemiseen ambulanssia synnytyksen käynnistyttyä. Eli näenkin, että yhtenä selkeänä kriteerinä synnytysten järjestämisessä tulisi olla myös nämä pitkät etäisyydet.

Mutta aivan lopuksi: Kun tästä päivystysasetuksesta puhutaan ja ennen kaikkea sen poikkeuksista puhutaan, niin ministeri Rehula tuossa oman puheenvuoronsa lopussa kiinnitti huomiota tiettyihin riskeihin, hän nosti tietyn asian esille, ja totean sen, että päivystysasetus tai päivystysasetuksen mahdolliset poikkeukset eivät saa missään tapauksessa joh-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

taa eri sairaaloiden keskinäiseen aggressiiviseen, hyvin epäterveeseen kilpailuun muun muassa henkilöstön osalta. Tämähän valitettavasti on jossakin määrin viimeisen parin vuoden aikana näkynyt.

17.58 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Aivan aluksi pitää kiittää kaikkia niitä tahoja, jotka ovat tehneet valtavan työn tämän kansalaisaloitteen puolesta. Se on nyt meidän käsissämme, ja meidän on syytä käsitellä se sille kuuluvan arvon mukaisesti tässä talossa.

Kansallisen päätöksenteon rooli on osaltaan varmistaa palvelujen saatavuus ja laatu. Päivystysasetuksella tavoitellaan erityisesti synnytysten turvallisuuden paranemista, mikä on erittäin hyvä ja kannatettava tavoite. Vaikka asetuksen tärkein lähtökohta on turvallisuuden parantaminen, voi sen taustalla havaita myös valitettavasti varsin selkeitä taloudellisia vaikuttimia. Synnytyksiä ja sairaanhoitoa pyritään keskittämään suurempiin yksiköihin.

Tulen itse seudulta, josta synnytysosastoa viime vaalikaudella hyväksytty päivystysasetus uhkaa. Ministeri Huovisen myöntettyä Salon sairaalalle poikkeusluvan muodossa jatkoaikaa synnytysosaston kanssa olemme tulleet huomaamaan asiaan liittyvän taloudellisen todellisuuden. Päivystysasetuksen myötä synnytysosaston ylläpidon kustannukset ampaisivat pysyvästi astetta paria korkeammalle tasolle. Lisälasku oli noin miljoonan euron vuosiluokkaa.

Perusfakta Salossa on, että meillä syntyy 750 lasta, ja se jää pahasti päivystysasetukseen määritellystä 1 000 synnytyksen rajasta. Salon seudulla on kuitenkin vahva tahto synnytysten säilyttämisen puolesta. Meillä on hyvin tunnistettu, että synnytysten säilyminen Salon aluesairaalassa on koko sairaalan kannalta tärkeää. Jos synnytykset menetetään, alkaa kierre, jossa myös muita toimintoja lähdetään hiljalleen ajamaan alas. Suurimpana pelkona on lastenosaston tulevaisuus. Herää kysymys, onko meillä jatkossa enää koko aluesairaala, mikä on asetuksen perimmäinen tarkoitus — se, mitä tässäkin ollaan paljon debatissa ja puheenvuoroissa jo puhuttu.

Salon kannalta asetuksen vaatimukset ovat olleet hankalia niellä, koska meillä on toimivuutensa osoittanut yksikkö, jossa synnyttäjän riskit arvioidaan aikaisessa vaiheessa. Tästäkin syystä tähän potilasturvallisuuden näkökulmasta suurempaan yksikköön siirtyminen ei ole perusteltu vaihtoehto.

Tässä kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä herää kysymys, miten uusi hallitus suhtautuu päivystysasetukseen. Keskusta on puhunut paljon keskittävää politiikkaa vastaan. Tässä asetuksessa keskittävä elementti on kuitenkin vahvasti mukana. Hallitusohjelma lähtee päätösvallan siirtämisestä yhä etenevässä määrin alueille. Siihenkin linjaukseen päivystysasetus sopii varsin huonosti.

Onkin kaiken tämän valossa perusteltua kysyä: onko hallituksella valmiutta ottaa päivystysasetus uuteen harkintaan, niin että paikallisesti olisi enemmän päätösvaltaa sen soveltamisessa jatkossa?

Nykyisessä eduskunnassa, nykyisissä hallituspuolueiden kansanedustajissa, ministreissä on useita, jotka tekivät vaalitöitä luvaten purkaa vallassa ollessaan päivystysasetuksen tuoman epäoikeudenmukaisuuden. (Puhemies koputtaa) Nähtäväksi jää, miten se tässä talossa toteutuu.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

18.01 **Antti Rantakangas kesk:** Arvoisa herra puhemies! Ministeri totesi täällä omassa puheenvuorossaan, että synnytystoiminta on vain osa isompaa sote-kokonaisuutta. Se on täysin totta, ja näin juuri on.

Mutta täällä on monessa puheenvuorossa korostettu sitä, mikä merkitys synnytystoiminnalla on näitten aluesairaaloitten kannalta. Se saattaa olla sellainen ratkaiseva tekijä, joka johtaa joko toiminnan edelleenkehittymiseen tai sitten näivettymiskehitykseen. Eli tässä mielessä on kyse myöskin aika tavalla strategisesta osa-alueesta.

Mikäli nämä pienemmät synnytys sairaalat sitten ajetaan alas, niin kyllähän se merkitsee keskittämispaineita ja investointipaineita myöskin keskuskaupunkeihin, ja voi kysyä, onko se kaikissa tapauksissa ainakaan kovin järkevä vaihtoehto, jos maakunnissa on toimivaa infraa ja myöskin asiantuntemusta, niin kuin esimerkiksi täällä Oulaskankaan sairaalassa on.

Tämä 1 000 synnytyksen rajan asettaminen: Minä edelleenkin korostan sitä, että se olisi yksi niitä normeja, joita pitäisi purkaa. Sitä pitäisi väljentää ja antaa sairaanhoitopiirille harkintavaltaa ja mahdollisuutta arvioida sitten näitten yksiköitten kehitysmahdollisuuksia.

Haluan myös korostaa sitä, että tämän kansalaisaloitteen allekirjoittajina on paljon terveydenhoitoalan ammattilaisia, joittenka asiantuntemusta en ainakaan minä halua kyseenalaistaa. Siellä on juuri näitten alojen asiantuntijoita, toimijoita, jotka ovat käytännön arjessa nähneet tämän synnytystoiminnan onnistumisen ja kehittymisen kaikella tavalla.

Toivon, että sosiaali- ja terveystoimiavoimin mielin käy tämän kansalaisaloitteen läpi, ja oli mielestäni hyvä, että ministeri ei omassa puheessaan kovin voimallisesti lähtenyt ottamaan kantaa tähän kysymykseen, koska kyse on todellakin eduskunnan toimivallassa olevasta asiasta ja ennen kaikkea sosiaali- ja terveystoiminnan valmisteluvastuussa olevasta asiasta.

Kuten sanoin, itse näkisin tarpeellisena tämän päivystysasetuksen muuttamisen juuri tämän synnytystoiminnan osalta. Tämä aloite on tehty tässä mielessä hyvin huolella ja asiantuntemuksella.

18.03 **Susanna Huovinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä aiheessa olisi mahdollisuus päätyä hyvinkin filosofisiin pohdintoihin siitä, minkä vuoksi me tarvitsemme kansallisia normeja tämäntyyppisissä asioissa. Ainakin oma kantani on ollut johdonmukaisesti se, että niitä tarvitaan sen vuoksi, että kaikki ihmiset eri puolilla Suomea ovat tasa-arvoisessa asemassa, kun puhutaan laadukkaista, asiantuntevista palveluista. Ja siksi olen, niin kuin sanoin jo äsken debatissa, iloinen siitä, että täällä kuitenkin tunnustetaan se, että päivystysasetuksen se kohta, jossa hätäsektiomahdollisuus esimerkiksi on nyt todella toteutunut aivan toisella tavalla, on asia, joka on yhdenvertaisen palvelun keskeinen edellytys, kun puhumme naisten ja lasten, syntyvien lasten, turvallisuudesta.

Herra puhemies! Muutamia kommentteja kuitenkin vielä näihin esihin nousseisiin kysymyksiin.

Ensinnäkin kysymys, joka esitettiin: mihin pohjautuvat nämä päivystysasetuksessa tehdyt muutokset? STM:n yksimielinen Päivystysten yhtenäiset kriteerit -raportti löytynee ihan verkkosivuilta, siihen voivat halukkaat tutustua, ja kun täällä äskeisessä puheenvuorossa puhuttiin siitä, että kansalaisaloitteen allekirjoittajien joukossa on lukuisa joukko ammattilaisia terveydenhuollosta, niin ihan yhtä lailla aika vakuuttavaa joukkoa on sekin po-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

rukka, joka sen asiantuntijatyön tässä pohjalla on tehnyt. Eli ihan hatusta näitä ei ole todellakaan temmottu.

Potilasturvallisuus on aivan keskeinen lähtökohta, sen parantaminen. Mutta on tietenkin selvää, enkä käy kiistämään, että koska tämä päivystysasetuksen tiukennus monelta muualtakin osalta oli osa rakennepakettia, niin kysymys on tietenkin myös kustannuksista ja siitä, miten voimme käyttää järkevällä ja hyvällä tavalla meidän osaavaa henkilöstöä — jota on yhä vähemmän, niin kuin täällä esimerkiksi edustaja Talja omassa puheenvuorossaan totesi. Meidän pitää katsoa, että se henkilöstö on asianmukaisessa käytössä eri alueilla.

Puhemies! Vielä totean tähän 1 000 synnytykseen — ja se liittyy tuohon äsken mainittuun asiantuntemukseen — sen, että meillä esimerkiksi STM:n selvityshenkilö totesi jo aiemmassa vaiheessa, että jos on niin, että hätätapaus, hätätilanne, tulee sairaalassa vastaan alle kerran kuukaudessa, niin kyllä voi silloin kysyä myös, onko tuossa kyseisessä yksikössä rutiinomaista osaamista sen hätätilanteen hoitoon. Kyllä näitä kysymyksiä pitää voida, arvoisa puhemies, tässä nostaa esille, vaikka ne ovat vaikeita. Ja ymmärrän sen huolen, joka liittyy siihen, että jos synnytysten osalta tehdään kiristyksiä, niin miten se vaikuttaa sairaalan muuhun toimintaan, minkä täällä esimerkiksi edustaja Korhonen äsken nosti esille.

Mutta en voi mitenkään allekirjoittaa sitä, että me heikentäisimme potilasturvallisuutta maantieteellisillä perusteilla. Eihän tämä nyt rohkaise äitejä ja perheitä muuttamaan jonnekin pitkien etäisyyksien paikkoihin, mikäli emme varmista nimenomaan (Puhemies koputtaa) niitä laadullisia kriteereitä, jotka nyt päivystysasetuksessa kuitenkin tulevat esiin. (Puhemies koputtaa) — Puhemies! Joudun ottamaan uuden puheenvuoron, koska koputtelette niin ahkerasti, ja matkasynnytykset jäävät kokonaan minulta nyt vielä käsittelemättä. Palaan niihin.

18.07 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäiseksi täytyy sanoa, että arvostan kansalaisaloitetta uutena lainsäädännön muotona. Kansalaisaloite on vahva ilmaisu lainsäädäntöön vaikuttamiseksi, ja arvostan kansalaisten aktiivisuutta ja vaivannäköä antaakseen asialle kannatuksensa ja sen vuoksi onnitelen aloitteen vireillepanijoita suuresta kannattajien määrästä.

Ymmärrän huolen, joka kansalaisaloitteessa päivystysasetuksen muuttamisessa tuodaan julki. Synnytys on valtaisa, ainutkertainen ja tunteita liikuttava tapahtuma, ja sen vuoksi varmaan tässä salissa tässä keskustelussakin ollaan jopa intouduttu kertomaan omia synnytyskokemuksia. Neljä kertaa olen sen tehnyt, mutta en nyt kuitenkaan rupea kertomaan tällä kertaa itse omista kokemuksistani.

Ihmiset haluavat synnyttää lähellä kotia ja turvallisesti. Tämä on yhtäläinen tavoite varmasti jokaisella. Mielestäni aloitteen viesti on otettava vakavasti, ja toivon, että esitetyt huolet otetaan valiokunnan käsittelyssä huomioon. Haluan kuitenkin myös muistuttaa, että jo tällä hetkellä suuressa osassa Suomea matkat ovat pitkiä. Viime kaudella, kun päivystysasetusta tehtiin, silloisista oppositiopuolueista, erityisesti perussuomalaisista ja keskustalaisista, asiaa kritisoitiin hyvin kovaäänisesti. Tämä on tietenkin kansalaisaloitteen kannalta positiivista: nyt hallituspuolueilla, keskustalla ja perussuomalaisilla, on mahdollisuus kansalaisaloitteen johdosta näyttää teoin, että puheet olivat totta ja todellisuutta.

Haluan vielä puolustaa kollegaani. Tieto lisää tuskaa ja vaikuttaa päätöksentekoon, ja tämän vuoksi varmasti edellisen kauden ministeri Huovinen asetuksen allekirjoitti, kuten

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

juuri edellä kuultiin. Samoin perustein hän varmasti myös allekirjoitti poikkeusluvut. Tasa-arvo ja turvallisuus ovat oikeutemme.

Arvoisa puhemies! Toivon, että kun valiokunta saa lisää tietoa ja nämä keskusteluissa esitetyt huolet ja aloitteessa esitetyt huolet otetaan huomioon, niin tarvittaessa asetusta voidaan parantaa, jos siihen osoittautuu tarvetta.

18.09 Niilo Keränen kesk: Arvoisa puhemies! Tämän kansalaisaloitteen ideana on, että synnytystoiminta voisi jatkua pienemmissäkin sairaaloissa, ja ongelman avain on tuo lastenlääkäreitten riittävyys. Jos synnytystoiminta loppuu jostakin sairaalasta, se merkitsee automaattisesti sitä, että muiden operatiivisten erikoisalojen, pääasiassa pienissä sairaaloissa kirurgian, osuus päivystyskustannuksista nousee. Jos synnytykset jatkuisivat, sama leikkaustiimi ja anestesiatiimi hoitavat molempien alojen päivystyksen. Kun yksi loppuu, niin miten käy toisille, ja uhkaako sairaalaa näivettyminen? Useat sairaalat, joista synnytystoiminta uhkaa asetuksen johdosta loppua, sijaitsevat pitkien etäisyyksien alueella, missä hyvin toimivalla sairaalalla on keskeinen merkitys niin alueen sairaalaa tarvitseville ihmisille kuin työllistäjänä myös koko paikkakunnalle, ja huoli alueen pärjäämisestä on ymmärrettävää.

Toiselta puolen, arvoisa puhemies, tulee muistaa alkuperäisen päivystysasetuksen tarkoitus myös synnytysten osalta. Asetuksella pyritään parantamaan potilasturvallisuutta, synnyttäjän ja syntyvän lapsen turvallisuutta. Niinpä tuleekin kysyä, kumpi on vähemmän turvallista: sekö, että lastenlääkäri tulee paikalle vartitunnissa, vaiko se, että synnyttäjä pannaan taksiin tai ambulanssiin yhdeksi, kahdeksi tunniksi? Minä luulen, että juuri tähän kohtaan tuolla valiokunnassa tulemme pureutumaan. Kansalaisaloitteessa on mukana THL:n tilastoja muutamien vuosien takaa. Niiden tilastojen mukaan perinataali- ja neonaatalikuolleisuudessa ei ole eroja synnytysairaaloitten koon perusteella. STM:stä taas on tullut tilasto vuodelta 2014 muun muassa keisarileikkauksista ja myös hätäsektioista, jotka ovat toteutuneet ihan samalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite terveydenhuoltolain ja sen myötä tämän päivystysasetuksen muuttamisesta on oikeilla jäljillä. Itse olen kuitenkin sitä mieltä, että päivystysasetuksessa olisi muutakin korjattavaa ja sitä pitäisi tarkastella oikeastaan laajemmin kuin kansalaisaloitteessa on esitetty. Mutta tasapuolisuuden vuoksi kerron: itse olin Kuusamon terveyskeskuksessa pomona, kun sieltä synnytykset lakkautettiin vuonna 2008. Tasapuolisuuden vuoksi on sanottava myöskin se, että senkään jälkeen ongelmia ei ole syntynyt. Vain yksi oma lapsenlapseni on syntynyt matkalla.

18.12 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Päivystysasetuksessa tuntuu ehkä hieman menneen lapsi pesuveiden mukana. Asetus on hyvää tarkoittava, ja sillä on pyritty parantamaan potilasturvallisuutta, mutta pelkona on, kuten täällä on käynyt esille, se, että potilasturvallisuus itse asiassa heikkenee, kun synnytysosastot karkaavat kauemmaksi ja matkasynnytykset lisääntyvät. Erikoislastenlääkärin läsnäolo ei ole ainoa turvallisuutta luova tekijä, ja täytyy puntaroida, kuinka merkittävä riski lastenlääkärin ympärivuorokautisen päivystyksen puute on suhteessa matkasynnytysten lisääntymiseen, koska hoito pienessäkin sairaalassa on laadukkaampaa kuin tien päällä.

Meillä vaalipiirissä tämä asia on erittäin akuutti. Tämä päivystysasetus koskee sekä Oulaskangasta että Kajaania, jotka molemmat ovat tässä vaakalaudalla. Kajaanin ja Oulun välinen etäisyys on 182 kilometriä, joka tarkoittaa ajassa 2 tuntia 20 minuuttia. Oulaskan-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

kaan ja Oulun etäisyys on 102 kilometriä, ajassa tunti 15 minuuttia. Lisäksi Länsi-Pohjan mahdollinen lakkauttaminen tulisi myös vaikuttamaan meille, koska näistä kaikista kolmesta sairaalasta synnytyksiä ohjautuisi sitten Oulun keskussairaalaan. Tästä nouseekin kysymys siitä, miten keskussairaalan kapasiteetti riittäisi hoitamaan nämä kaikki synnytykset, minkälaisia investointeja sinne tarvitsisi tehdä, mikä olisi näidenkin ihmisten turvallisuus siellä, jos se keskussairaala olisi valtaisan ruuhkaantunut, eli näiden kaikkien muiden synnyttäjien ohjautuminen sinne koskisi myös näitä oululaisia synnyttäjiä. Tätä täytyy myös kustannusnäkökulmasta ottaa laajasti huomioon, ja kuten täällä on myös todettu, ei ole ilmaista tulla sinne pitkäksi aikaa sairaalan lähetyville odottelemaan.

Nollariskitilanteeseen ei päästä. On punnittava eri riskejä tehtäväkokonaisuuden perusteella ja harkittava ratkaisua, ja toivon, että aito prosessi valiokunnassa tehdään ja tätä asetusta harkitaan aidosti uudelleen.

18.15 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on todellakin hyvä ja tärkeä. Minusta on hienoa, että eduskunnassakin käsitellään tätä asiaa ja keskustellaan siitä, koska tämä pakottaa meidät myös katsomaan asiaa eri puolilta ja eri kanteilta ja valottamaan ja laajentamaan sitten ymmärrystä tähän asiaan. Valiokunnan puheenjohtaja on luvannut, että tämä asia käsitellään valiokunnassa niin kuin proseduriin kuuluu, ja kyllä keskeisenä johtolankana täytyy olla synnytysten turvallisuus, äidin ja lapsen turvallisuus.

Tässä koko kokonaisuudessa täytyy ottaa huomioon tietenkin myös nämä pitkät välimatkat, ja nyt kun puhutaan päivystysasetuksesta ja tästä 1 000:n rajasta, niin johonkin se raja aina on laitettava, nyt se on laitettu edellisellä kaudella tähän, ja sitten nämä pitkät välimatkat taas on näillä poikkeusluvilla tarkastettu. Ja kuten ministerikin tuossa puheenvuorossaan viittasi, nämä poikkeusluvatkin kestävät sitten siihen saakka, kunnes soten valurakenteen pitäisi alkaa olla selkeänä, jolloinka tätä asiaa, kaikkia näitä, myös siinä yhteydessä pitää käsitellä.

Mutta, kuten sanottu, meidän kaikkien yhteinen tavoitetila on se, että suomalaisen hyvän synnytystoiminnan, kättilötoiminnan, lastenlääkäritoiminnan, neuvolatoiminnan, kaiken tämän yhdessä, pitää nivoutua hyvin yhteen, ja olennaista on, että hoitoketju toimii ja että maltetaan satsata tässäkin myöskin ennaltaehkäisyyn eli äidin, isän ja perheen informointiin ja tukemiseen, jotta myös ollaan valmistautuneita hyvin siihen synnytystapahtumaan ja osataan sitten myös ajoissa lähteä liikkeelle.

Mutta kyllä tiedän — olen pitkien välimatkojen takana asunut, ja myös minut on käyty synnyttämässä yli 50 kilometrin takaa lumituiskussa — tämän ongelman. Me elämme maassa, jossa on pitkät välimatkat, ja toisaalta, kuten täällä edustaja Talja toi hyvin esiin, ovat myös nämä rajalliset resurssit: meillä erikoislääkärien koulutuksessa on paljon puutteita ja vajavaisuutta, ja meidän pitää pystyä myös turvaamaan se, että nämä resurssit ovat kaikki järkevällä tavalla ja mahdollisimman laajasti ihmisten, kansalaisten käytettävissä — mutta valiokunta käsittelee tätä sen mukaan.

18.17 Marisanna Jarva kesk: Herra puhemies! Tätä synnytyslaitoksia koskevaa kansalaisaloitetta ja sen tekijöitä on helppo ymmärtää, omastakin kokemuksesta. Jos esimerkiksi Kainuun keskussairaalaan lopetetaan mahdollisuus synnytysosastoon, matka Ouluun tai Kuopioon jatkossa synnyttämään muuttuu jopa yli 300 kilometriksi ja kolmen tunnin matkaksi. Tämä tarkoittaisi Helsingissäkin kiireellistä matkaa vähintään Tampereelle synnyttämään.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Päivystysasetusta on perusteltu turvallisuudella. Tällä hetkellä turvallisuustaso sairaaloissa on kuitenkin Suomessa ja esimerkiksi meillä Kainuussa hyvä. Synnytysosaston sijoittuminen pitkien matkojen päähän nimenomaan aiheuttaa lisää vaaroja syntyvän lapsen elämän kannalta riskialteimmissa tilanteissa.

Synnytyslääkärit ovat voineet aikaisemmin päivystää kotoa pitäen, mutta tämän uuden asetuksen myötä tämä jatkuvan päivystyksen vaatimus aiheuttaa nimenomaan turhaa ylisääntelyä ja lisäkustannuksia ja vaarantaa myös päivystyssairaaloiden olemassaolon jatkossa alueilla ja aiheuttaa nimenomaan lapsiperheiden keskittymistä jatkossa palveluiden perässä. Halutaanko tätä nimenomaan: tyhjentää alueet näiden palveluitten perässä, kun tehdään vaarallisemmaksi tämä elämä tämmöisessä elämän kriittisessä tilanteessa? Ei hyvä suunta.

Kannatan hyvin lämpimästi kansalaisaloitteen tavoitetta, päivystysasetuksen muuttamista synnytysten osalta.

18.19 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Ensiksi haluaisin kiittää hyvistä puheenvuoroista ja tässä myös sosiaali- ja terveystieteiden puheenjohtajaa, edustaja Haataista. Tätä asiaa käsitellään siellä valiokunnassa, niin kuin hän tuossa sanoi.

Haluaisin kommentoida muutamaa asiaa.

Tässä edustaja Keränen toi jo esiin, että on tutkimuksia 80-luvulta ja samoin 2000-luvulta, että eroja lasten ja äitien hyvinvoinnissa riippumatta siitä, onko pienen tai ison sairaala-alueen synnytyksestä kyse, ei todellisuudessa ole. Että en tiedä, mistä edustaja Talja on sitten sellaisia tilastoja saanut.

Näiden matkasynnytysten lisääntymiseen: Muutaman vuosikymmenen aikana on Suomesta lopetettu noin 35 synnytysyksikköä, ja se on tietysti osasyynä matkasynnytysten lisääntymiseen. Sitten on mielenkiintoista se ja voisimme kaikki ajatella, minkä takia nimenomaan pääkaupunkiseudulla matkasynnytykset ovat viime aikoina lisääntyneet, toisin kuin siellä pohjoisessa, missä itse asiassa on pidempiä välimatkoja. Niin kuin sanoin, itse alan ammattilaisena ja myös kiireistä kättilöiden ja hoitajien työtä seuranneena väitän, esitän mietittäväksi, onko todellisuudessa yhtenä syynä siihen, miksi matkasynnytykset ovat lisääntyneet, se, että hoitajilla ja kättilöillä ei ole riittävästi aikaa siellä puhelimen päässäkin perehtyä, kuunnella ja antaa oikeita neuvoja, vaan neuvot annetaan hyvin kiireesti. Minä ymmärrän sitä työpainetta enkä millään tavalla halua syyllistää hoitajia enkä kättilöitä, he varmasti venyvät ja yrittävät tehdä työtänsä äitien ja lasten parhaaksi. Mutta tämä on todellisuutta, ja minä väitän, että yksi syy siihen, minkä takia pääkaupunkiseudulla matkasynnytykset ovat lisääntyneet, on se, että ei ole aikaa.

Ja samoin kuin tässä edustaja Heikkinen kertoi, suuremmassa yksikössä synnyttäneenä hänelle sanottiin, että et sinä vielä synnytä. Hän synnytti puolen tunnin päästä, koska kättilöllä ei ollut aikaa tutkia. Eli tämä on myös todellisuutta tänä päivänä suurissa yksiköissä, niin kuin edustaja Sarkkinen hyvin nosti asian myös esiin. Jos sinne edelleenkin keskittään enemmän ja enemmän, niin mikä on se todellinen äidin ja potilaan, sen vauvan turvallisuus? Mikä on se hyvä hoito? Mitenkä hoitohenkilökunta jaksaa, mitenkä kättilöt jaksavat? He ovat hyvin vastuullisia. Suomalainen terveydenhoitohenkilökunta on hyvin vastuullista, ja minä tiedän myös gynekologin vastaanotoltani, jossa kuulen paljon ammattihenkilöiden huolta ja heidän purkamista omasta työstään ja työtaakastaan, että he ovat suuressa yksikössä tavattoman suuren taakan alla.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Millä tavalla sitten tätä ammattitaitoa pidetään yllä, niin kuin täällä edustaja Huovinen sanoi, että jos akuutti tilanne tulee hyvin harvoin? No, tätä työnkiertoahan voidaan tehdä. Pienistä yksiköistä voidaan mennä kolmen tai viiden vuoden välein esimerkiksi jaksoksi suureen, kiireiseen synnytysyksikköön, ja suosittelisin myös toisinpäin: että suuresta yksiköstä tultaisiin pieneen yksikköön ottamaan oppia, millä tavalla siellä (Puhemies koputtaa) yksilökohtaisesti kohdataan synnyttäjiä ja myös ennakoidaan ja puututaan hyvin aikaisessa vaiheessa, jolloin todellisuudessa lisätään sitä potilaan, synnyttäjän, ja lapsen turvallisuutta. — Kiitos.

18.22 Susanna Huovinen sd: Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä edellä puhuneen edustajan näkemykseen siitä, että meidän terveydenhuoltomme henkilöstö on hyvin koulutettua, erittäin tunnollista. Välillä kun itsekin olen edellisessä tehtävässä saanut varsin paljon seurustella henkilöstön kanssa, niin tiedän sen, että venytään välillä vähän liikaakin. Tavallaan tämä on iso ongelma, ja tähänhän edustaja Heikkinen myös omassa puheenvuorossaan viittasi. Muistutan tässä, että nämä asiat eivät ole kiinni päivystysasetuksesta vaan ne ovat kiinni järjestämisen logiikasta ja siitä, millä tavalla saamme nyt tämän sote-rakenteen vastaamaan niihin tarpeisiin, joita meillä tässä maassa eittämättä on.

Sitten, puhemies, menen tähän matkasynnytysasiaan, joka edellisessä puheenvuorossa jäi ajanpuutteen vuoksi käsittelemättä. Siihen muutama kommentti.

Kuten täällä on kerrottu, lisäys on tapahtunut erityisesti eteläisen ja läntisen Suomen alueella ja varsinkin pääkaupunkiseudulla. Silloin pitää kyllä kysyä, mitkä ovat niitä toimintatapoja, jotka johtavat tällaiseen lisäykseen. Sain lukuisia kansalaisviestejä. Itse eräskin isä kertoi, että he olivat kertaalleen käyneet Kättärillä mutta sieltä oli sanottu, että menkää vain kotiin odottamaan, ja ambulanssiinhan se lapsi sitten syntyi. Kyllä tässä mielestäni juuri tämä ensihoidon yhteys myöskin sitten tähän synnytystoiminnan osaamiseen pitäisi läpivalaista. Sitä toivon, että valiokunta myöskin katsoo läpi, millä tavalla voidaan tätä toimintaa kehittää ja ottaa mallia sieltä, missä on pitkät etäisyydet mutta ei ole sitten tullut lisäystä matkasynnytyksissä.

Kävin itse Inarissa, jossa kerrottiin, että koska on pitkä etäisyys synnytyssairaalaan, niin lähestulkoon aina synnyttäjän mukaan ambulanssiin lähtee kätilö terveyskeskuksesta. Tämäntyypisiä toimintamalleja meidän pitää osata löytää. Kyllä kyse on sitten myös asenteesta, otetaanko se synnyttäjä vakavasti, kun hän soittaa ja kertoo niitä omia tilanteitaan.

Lisäksi esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri on käsittäkseni tehnyt omia selvityksiään — toivon, että valiokunta ottaa näistäkin selvää — joissa on käyty läpi sairaskertomukset näiden matkasynnyttäjien osalta. On käynyt ilmi, että hyvin monet heistä ovat maahanmuuttajataustaisia. Onko kyse siitä, että neuvolassa ei olekaan osattu riittäväällä tavalla ohjeistaa sitä tilannetta? Hyvin monet heistä ovat monisyntyttäjiä, äitejä, jotka ovat saattaneet synnyttää jo kolme lasta ja ajattelevat, että no, eihän tässä vielä mikään kiire ole, ja sitten tulee kiire tai joitain muuntyyppisiä tilanteita. Nämä pitää kaikki katsoa läpi ennen kuin kauhistellaan tätä matkasynnytysasiaa. Totta kai ei meillä voi olla tavoite, että yhä useampi lapsi syntyy matkalle tai ambulanssiin. Se ei saa olla tavoite.

Mutta sitten, puhemies, vielä lopuksi muistutan siitä, että todellakin, vaikka 1 000 synnytystä oli tässä ikään kuin yhtenä kriteerinä, niin poikkeuslupia myönnettiin nimenomaan myös maantieteellisesti pitkien etäisyyksien vuoksi. Itse ainakin ajattelen, että on osia, joissa, vaikka olisi aika vähänkin synnytyksiä, meillä pitää olla synnytyssairaalat. Tämä etäisyyskysymys on aivan oleellinen.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Hallitushan joutuu, uusikin hallitus, nyt ottamaan kantaa itse asiassa päivystysasetukseen poikkeuslupien osalta, koska ne täsmättiin tulemaan yhteen sen sote-rakenteen kanssa, jota me emme, ministeri Rehula, valitettavasti saaneet vielä valmiiksi. Nyt voi olla, että te ette saa sitä valmiiksi tuohon aikamäärään mennessä, joten tämä asia tulee teidän pöydällemme, ja siinä mielessä tämä kansalaisaloitteen käsittely (Puhemies koputtaa) on erittäin tärkeä kysymys.

18.26 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Täällä perättiin perussuomalaisten kannanottoa tähän erittäin tärkeään asiaan. Ymmärrän hyvin, että asia huolettaa monia perheitä, jotka jo nykyisellään asuvat pitkien etäisyyksien päässä synnytysairaalaista. Perussuomalaisena kansanedustajana, toki poliisiammatinkin tuomalla kokemuksella, uskon kyllä siihen, että sote-uudistuksen kokonaisuudistuksen yhteydessä tullaan varmistamaan lapsen ja äidin turvallisuus mahdollisimman hyvin.

Mutta kuten tiedämme, synnytys voi alkaa ja edetä hengenvaarallisesti aina kuolemaan johtaen, vaikka perhe asuisi lähelläkin synnytysairaala. Suomen olosuhteet eivät kuitenkaan ole niin hankalat, mistä haluan ottaa esimerkin Sudanista, jossa itse olen työskennellyt kaksi vuotta. Siellä teimme tällaisen gender-työn ohessa kansainvälisten kansalaisjärjestöjen kanssa yhteistyötä ja koulutimme paikallisia ihmisiä kätilöiksi. Tiedän, että tällainen ei ole mahdollista meillä täällä Suomessa eikä siihen ole sillä lailla tarvetta, mutta kuitenkin halusin vain tuoda sen, miten tärkeää on, niin kuin edustaja Huovinen toi jo myös esille, että se kätilö olisi mukana sitten vaikka siellä ambulanssissa edes, että se toisi turvallisuutta mukaan enemmän siihen.

Lopuksi haluan kertoa tietysti esimerkin. Oma äitini oli 8-vuotiaana kätilönä oman pikkuveljensä syntyessä, ja synnytys eteni ja onnistui hyvin.

18.28 Mikaela Nylander r: Arvoisa puhemies! Tässä nousi hyvin ansiokkaasti esiin pääkaupunkiseudun tilanne, ja pääkaupunkiseudulla on ollut todella paljon — minä en tiedä, onko se suomenkielinen termi — sulkuja, vai mitä nämä ovat, että sinä et kerta kaikkiaan pääse. Niitä on ollut poikkeuksellisen paljon nyt. Se on tarkoittanut myös sitä, että näitä pienempiä synnytysairaaloita ja -osastoja Lohjalla ja Porvoossa ollaan käytetty, mutta tämä tietysti tarkoittaa sitä, että kun äitiä ja perhettä pompotetaan paikasta toiseen, niin se johtaa tietysti tähän tilanteeseen, että tapahtuu aika paljon näitä synnytyksiä sitten synnytysairaloiden ja -osastojen ulkopuolella. Tähän tilanteeseen on myös palattava ja katsottava tätä, miten saadaan tältä osin myös tätä turvallisuutta parannettua nimenomaan täällä pääkaupunkiseudulla, joten kiitos siitä puheenvuorosta.

18.29 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Edellä edustajat Tanus ja Huovinen käyttivät erittäin hyvät puheenvuorot, ja olen aivan samaa mieltä, että tämä annettu päivystysasetus ei todellakaan ole syytä siihen, että isoissa sairaaloissa voi hoidon laatua heikentävästi vaikuttaa se, että osastot ovat täysiä ja hoitohenkilökuntaa on liian vähän suhteessa synnyttävien äitien määrään.

Mutta tämän kansalaisaloitteen yksi keskeinen huoli on varmasti myös juuri se, olemmeko me tarkastelleet riittävän selvästi sitä, että kun kuitenkin tämä synnyttävien äitien määrä toivottavasti ei tästä nykyisestään hirveästi vähene, niin jos sairaaloita suljetaan synnytysasetuksen poikkeuslupien päättymisen tai muuten rakenteitten muuttumisen myötä, niin edelleenkin nämä äidit ja synnytykset kuormittavat näitä jäljelle jääviä synnytyssai-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

raaloita. Tämä on varmasti tärkeä asia, mihin meidän pitää valiokunnassa, kun tämä asia tulee valiokuntaan, pureutua ja tutkia, mikä tämä kehitys tulee olemaan.

Tämä kiire osastoilla ei todellakaan kosketa tällä hetkellä pelkästään synnytysosastoja. Kuopioon, missä itse olen molemmat lapseni synnyttänyt, on uusi hieno osasto vastikään saatu, ja todennäköisesti syksyllä sosiaali- ja terveysvaliokunnan matkalla pääsemme tutustumaan, miten siellä hoito tällä hetkellä toimii: ovatko vaikuttaneet nämä uudet tilat hoitohenkilökunnan jaksamiseen paremmin, onko sinne resursoitu ei pelkästään tiloihin vaan myös siihen, että siellä on henkilökuntaa riittävästi. Nämä ovat mielenkiintoisia asioita, joihinkin pääsemme onneksi tutustumaan, koska yksi tärkeä asia tässä hoidon laadussa ja hoitajien riittävydessä myös on se, että ne olemassa olevat hoitajat jaksavat ja haluavat tehdä tätä työtä. Ja yksi keskeinen asia tähän jaksamiseen liittyen on se, että työn määrä ei ole liian suuri.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 5/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 1/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 1/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.32 **Tuula Haatainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valiokunnan puheenjohtajana esittelen tämän mietinnön — sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ensimmäinen mietintö, jonka olemme saaneet valmiiksi.

Tämä laki on osa vuoden 2017 eläkepakettia, jossa etsittiin keinoja myös työurien pidentämiseksi ja työn vastaanottamisen kynnyksen madaltamiseksi. Tässä esityksessä on kyse ikääntyneen työnhakijan työttömyyspäivärahan määräytymisestä, ja käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että niiden työnhakijoiden, jotka täyttävät työssäoloehdon täytettyään 58 vuotta, ansiopäivärahaa ehdotetaan määriteltäväksi aikaisemman palkan perusteella, jos uusi palkka on määrältään pienempi. Eli jos on tilanne se, että on ollut paremmin palkatussa työssä ja sen mukaisesti on työttömyyspäiväraha määräytynyt, ja jos sitten tämän työssäoloehdon täytettyään on 58-vuotias ja ottaa sitten jonkun sijaisuuden pienemmällä palkalla vastaan, niin sitten työttömyyspäiväraha ei alene. Käytännössä on tilanteita, joissa on sitten laskeskeltu, että ei kannata ottaa työtä vastaan, ja näin ollen tämä tietysti kannustaa siihen, että työtä vastaanotetaan.

Toinen asia, mikä tähän liittyy, on se, että Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassalle ehdotetaan tässä annettavaksi oikeus saada salassapitosäädösten ja muiden rajoitusten esittämättä Verohallinnolta tietoja väärinkäytösten selvittämiseksi. Ja tämä jälkimmäinen ky-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

symys olikin sitten se kysymys, josta me saimme perustuslakivaliokunnalta lausunnon, ja perustuslakivaliokunta piti perusteltuna sitä, että tämä tietojensaantioikeus on, mutta perustuslakivaliokunta halusi rajata tätä tietojensaantioikeutta niin, että se kytketään tähän tarpeellisuusvaatimukseen. Ja tämän vuoksi sitä lakiehdotuksen 13 luvun 1 §:n 4 momenttia on muutettava siten, että tietojensaantioikeus joko kytketään välttämättömyysvaatimukseen tai tietosisällöt täsmennetään esimerkiksi esityksen perusteluissa mainitulla tavalla.

Kaiken kaikkiaan valiokunta pitää tätä hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja tukee sitä, koska tässä kysymys on tärkeästä työurien pidentämisestä ja työllisyysasteen nostamisesta.

18.34 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Valiokuntakäsittelyssä me kävimme hyvän keskustelun tästä hallituksen esityksestä ja olimme kyllä hyvin yksimielisiä siitä, että tämä on kannatettava muutos. Ja oikeastaan on kolme keskeistä kriteeriä sille, miksi on hyvä asia tämä muutos, että kun yli 58-vuotias henkilö ottaa työn vastaan, niin siinä yhteydessä ei enää tätä palkan suuruutta tarkastella vaan entisin säännöin jatketaan, jos tämä työjakso päättyy.

Keskeisiä kriteereitä, miksi tämä on hyvä, on nimenomaan se, että työn vastaanottamisen pitää olla kannattavaa. Tällä hetkellä tiedetään, että nimenomaan jo ikääntyneet työntekijät eivät ole hyvin vahvassa asemassa työmarkkinoilla, ja tämä osaltaan vaikuttaa myönteisesti myös siihen, että heidän on kannattavaa olla siellä ja ottaa työtä vastaan. Toinen asia on tietysti myös kokonaisuudessaan työurien pidentämisen tarve, ja kolmantena tärkeänä asiana näimme sen, että tämä muutos osaltaan on yksi virstanpylväs siinä, kun pyrimme purkamaan turhaa byrokratiaa myös täällä työmarkkinoilla ja työläinsäädännössä.

18.36 Niilo Keränen kesk: Arvoisa puhemies! Edelliset puhujat ovat tätä lakiehdotusta ja mietintöä jo selostaneet, niin että minä puutun vain yhteen asiaan.

Valiokunta keskusteli tämän lakimuutoksen yhteydessä myöskin siitä, miten tämä vaikuttaa silloin, kun asianomainen henkilö ei ole ollut palkansaajana vaan yrittäjänä. Yrittäjän ansioturva määräytyy sen mukaan, miten yrittäjä itse on yrittäjänä ollessaan maksanut sosiaaliturvaansa. Jos yrittäjä nyt työttömäksi jouduttuaan ottaa vastaan palkkatyötä, hänen työttömyysturvansa näiltä osin määräytyykin eri säännösten mukaan, eikä tämä nyt käsittelyssä oleva lakimuutos sinänsä koske työttömäksi jäänyttä ikääntynyttä yrittäjää.

Mutta, arvoisa puhemies, valiokunta on kuitenkin ottanut tähän mietintöönsä tästä asiasta maininnan. Tiedämme hyvin, että yrittäjän tai hänen perheenjäsenensä työttömyys ei ole mikään yksinkertainen asia. Yrittäjältä saattavat työt loppua, mutta hän pitää silti yrityksensä pystyssä sitä varten, josko kenties muutaman kuukauden päästä taas olisi työtä. Työttömältä ajalta yrittäjä ei käytännössä saa työttömyysturvaa mistään ulkopuolelta. Työttömäksi hän pääsee virallisesti vain lopettamalla yrityksensä. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on mietinnössään todennut, että ikääntyneen ja työttömäksi jääneen yrittäjän kannustaminen työllistymään uudelleen on asia, joka olisi selvittämisen arvoinen.

18.37 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys työttömyysturvalain muuttamisesta on erittäin hyvä, ja siinä on kolme tärkeää kohtaa. Yksi mielestäni on tämä kannustinloukkojen purkaminen, eli puretaan selkeä kannustinloukku ja annetaan mahdollisuus pidentää työuria myös yli 58-vuotiaana. Ja sitten on se mielestäni kaikkein tärkein asia, että työn vastaanottaminen on aina kannattavaa ja niin sen tulee ollakin.

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Tässä luodaan nyt mahdollisuuksia siihen. Tämä hallituksen esitys on erittäin kannatettava.

18.38 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Kuten tässä jo edustajat Heikkinen ja Jokinen toivatkin esiin, tämä on erittäin kannatettava lakiesitys. Ja kuten hallitusohjelmassa jo mainitaankin, tavoitteena on työn vastaanottamista estävien kannustinloukkojen purkaminen. Nythän tämän muutoksen voidaan arvioida parantavan 58 vuotta täyttäneiden henkilöiden työllistämistä. Heidän ei tarvitse pohtia tulevan päivärahan mahdollista pienenemistä, ja he voivat ottaa vastaan työtä myös hieman aiempaa tehtävänsä pienemmällä palkalla. Monella ikääntyneellä ihmisellä on paljon työmarkkinoita palvelevaa ammattitaitoa. Käsiteltävänä oleva lakiesitys on tärkeä askel oikeaan suuntaan ikääntyneiden työllisyyden hoidossa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 5/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Lakialoite laiksi hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta

Lakialoite LA 1/2015 vp Kalle Jokinen kok

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.39 **Kalle Jokinen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eilen täällä salissa kuultiin pääministerin ilmoitus normien purkamisesta, ja tämä nyt käsitellyssä oleva lakialoitteeni, joka koskee lakia hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta, on suoraa jatkumoa sille. Tein viime kaudella samansisältöisen lakialoitteen, mutta se ei kuitenkaan kiireiden vuoksi edennyt, ja nyt toivon, että tämä lakialoite sitten saa asiallisen käsittelyn ja johtaa myös lain muutokseen.

Valitusoikeus on keskeinen osa oikeusjärjestelmäämme, ja siihen tehtävillä rajoituksilla on oltava aina painavat perusteet. Valitusoikeuden merkitys korostuu, kun kysymyksessä ovat yksilön oikeudet ja velvollisuudet. Valitusoikeuden kääntöpuolena on mahdollisuus käyttää oikeutta väärin, esimerkiksi siten, että ainoa tavoite on tietyn hankkeen jarruttaminen tekemällä siitä valituksia aina korkeimpaan hallinto-oikeuteen asti. Tämä on valitettavaa etenkin aikana, jolloin tarvitsemme kipeästi investointeja, joiden avulla taloutemme lähtee nousuun. Arvioiden mukaan erilaisten valitusten aiheuttamien viivästysten vuoksi on investointihankkeita jäissä jopa 3—4 miljardin euron arvosta.

Viranomaisella, joka ei ole asianosaisasemassa, on valitusoikeus, kun valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissännös tai kun valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Valitusoikeus saattaa siten julkisen edun perusteel-

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

la kuulua sellaisellekin viranomaiselle, jonka tehtäviin julkisen edun valvominen kuuluu mutta joka ei ole tehnyt päätöstä kyseisessä asiassa. Julkiselle edulle ei ole olemassa täsmällistä käsitettä, ja sen määrittäminen on vaikeaa. Tästä syystä olisi perusteltua rajoittaa viranomaisen valitusoikeus ainoastaan asioihin, joissa valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös. Tulevaisuudessa on käytävä läpi myös erityislaeissa olevia säännöksiä ja mietittävä, ovatko ne kaikissa tapauksissa perusteltuja.

Tällä lakialoitteella selkeytetään valitusoikeuden alaa ja poistetaan esimerkiksi julkiseen etuun liittyvät tulkintaongelmat. Viranomaisen vaikutusmahdollisuuden rajoittamista voidaan perustella myös pyrkimyksellä helpottaa tuomioistuinten jutturuuhkaa ilman, että samalla heikennetään kansalaisten oikeusturvaa.

Aiemmin myös eduskunnan perustuslakivaliokunta on ottanut useasti kantaa viranomaisen valitusoikeuteen. Perustuslakivaliokunta on painottanut viranomaisen valitusoikeuden poikkeuksellisuutta hallintolainkäytön alalla, ja se voidaan nähdä ongelmallisena myös, kun sitä tarkastellaan perustuslain 21 §:n 1 momentin kanssa, jossa edellytetään asianmukaista menettelyä. Hallintomenettelyä, jossa viranomainen on kansalaisen vastapuolena, ei voida pitää asianmukaisena menettelynä.

Valitusoikeutta koskeville erityissäännöksille on voitava esittää selkeä tarve, eikä hallintolainkäyttölaissa olevaa yleissäännöstä voida pitää perusteltuna.

Tällä perusteella ehdotan, että eduskunta hyväksyy tämän lakiehdotuksen hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta niin, että viranomaisella on valitusoikeus, jos laissa niin säädetään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

9. Lepäämään hyväksytty lakiehdotus laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n muuttamisesta (HE 217/2014 vp)

Lepäämään hyväksytty lakiehdotus LJL 2/2015 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 1/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 26.6.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 26.6.2015 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle lentoliikenteestä Vietnamin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 3/2015 vp

Pöytäkirja PTK 25/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 26.6.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 26.6.2015 pidettävään täysistuntoon.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 26.6.2015 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.44.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen